

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-12/17
URBROJ: 50301-04/12-25-30

Zagreb, 27. lipnja 2025.

Hs**NP*021-03/24-09/28*50-25-5**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Primljeno:	27-06-2025		
Klasifikacijska oznaka	021-03/24-09/28		Orn. jed. 65
Uredbeni broj	50-25-5	Pril.	Vi. prist.
		-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće pučke pravobraniteljice za 2023. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/24-09/28, URBROJ: 65-24-3, od 20. svibnja 2024.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2023. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske, predlaže Hrvatskome saboru da primi na znanje Izvješće pučke pravobraniteljice za 2023. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće), koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pučka pravobraniteljica, aktom od 29. ožujka 2024. i ukazuje na sljedeće:

U vezi ponovljene preporuke 4. koja se odnosi na unaprjeđenje portala e-Savjetovanja na način da se korisnici portala automatski obavještavaju o skraćivanju ili produljenju roka savjetovanja, Vlada Republike Hrvatska napominje da na sučelju uređivanja savjetovanja postoji mogućnost slanja podsjetnika na adresu e-pošte zainteresiranim korisnicima. U kontekstu ove preporuke, administrator može poslati podsjetnik nakon što napravi izmjenu datuma zatvaranja savjetovanja.

U vezi preporuke 6. Ministarstvu zdravstva, da dopunom Zakona o zaštiti prava pacijenata („Narodne novine“, br. 169/04. i 37/08.) definira tijelo nadležno za provedbu nadzora nad radom županijskih povjerenstava za zaštitu prava pacijenata, Vlada Republike Hrvatska upućuje na Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01., 60/01.- vjerodostojno tumačenje, 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13. - pročišćeni tekst, 137/15. - ispravak, 123/17., 98/19. i 144/20.). U članku 35. točki 3. predmetnoga Zakona, propisano je da predstavničko tijelo, između ostalog, osniva

radna tijela te bira i razrješuje članove tih tijela. Člankom 38. istoga Zakona propisano je da predstavničko tijelo jedinice osniva stalne ili povremene odbore i druga radna tijela u svrhu pripreme odluka iz njegovog djelokruga, a sastav, broj članova, djelokrug i način rada tih tijela utvrđuje se poslovnikom ili posebnom odlukom o osnivanju tih tijela.

U skladu s navedenim, predstavničko tijelo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ovlašteno je osnovati radna tijela (odlučuje o broju radnih tijela, području za koje se osniva i sl.) te njihov sastav, djelokrug i način rada urediti poslovnikom o radu ili posebnom odlukom o osnivanju radnog tijela. Stoga, osnivanje radnih tijela predstavničkog tijela spada u samoupravni djelokrug jedinice, odnosno u nadležnost predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. Radna tijela koja osniva predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za svoj rad odgovaraju tijelu koje ih osniva svojim općim aktom, utvrđuje djelokrug, bira i razrješuje članove. Isto se odnosi i na druga radna tijela, povjerenstva, komisije koje se osnivaju po posebnim propisima te za svoj rad odgovaraju sukladno posebnim propisima.

Vezano za preporuku 7. Ministarstvu zdravstva, da osigura jedinstveno postupanje s nalazima pretraga pri čemu se rezultati trebaju dostavljati liječnicima obiteljske (opće) medicine i specijalistima kada su ih oni zatražili, a oni za koje je to moguće i samim pacijentima kroz Portal zdravlja (e-Građani), Vlada Republike Hrvatske navodi da je projektom „Popularizacija eKartona na sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite“ omogućeno korištenje podataka prikupljenih u drugim zdravstvenim ustanovama cjelokupnog zdravstvenog sustava u redovnim procesima bolničke zdravstvene ustanove. Mobilna aplikacija eKarton se ažurira informacijama na temelju kojih je pacijentu pružena usluga ili koje su nastale kao izravna posljedica usluge, a koje su već razmijenjene transakcijskim mehanizmima poput e-recepta, e-uputnice, e-nalaza, izvješća nakon posjete liječniku primarne zdravstvene zaštite, neovisno o medicinskoj dijagnozi. Informacije poslane od zdravstvenog profesionalca na središnji dio sustava CEZIH odmah se propagiraju kroz programska rješenja korisniku kojem su namijenjene i u eKarton te su nakon 24 sata dostupne građanima na Portalu zdravlja te u mobilnoj aplikaciji Portala zdravlja. Pacijentima je omogućeno izravno upravljanje pravima pristupa eKartonu te uvid u vlastite podatke kroz Portal zdravlja i putem mobilne aplikacije Portala zdravlja.

U vezi s ponovljenom preporukom 9. Ministarstvu zdravstva, da ubrza uspostavljanje svih oblika palijativne skrbi na svim razinama zdravstvene zaštite kako bi ona bila dostupna pacijentima svaki dan 24 sata dnevno, Vlada Republike Hrvatske ističe da su novom mrežom značajno povećani bolnički kapaciteti za dugotrajno liječenje i palijativnu skrb, s posebnim naglaskom na kapacitete za vulnerabilne skupine pacijenata. Samo za palijativno liječenje u novoj mreži je predviđeno 768 (do sada u mreži 349) postelja za palijativnu skrb u bolnicama, što je značajno nadmašilo planirano povećanje od 30 %. U novoj mreži po prvi put su uvrštene postelje za palijativnu skrb na tercijarnoj razini zdravstvene zaštite, dakle u kliničkim ustanovama. Značajnije povećanje broja palijativnih postelja imaju sljedeće ustanove: Opća bolnica „Dr. Ivo Pedišić“ Sisak - 40, Neuropsihijatrijska bolnica Dr. Ivan Barbot Popovača - 55, Opća bolnica „Dr. Anđelko Višić“ Bjelovar - 50, Opća bolnica „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica - 30, Županijska bolnica Čakovec - 25, Opća bolnica Nova Gradiška - 20, Klinički bolnički centar Split - 38 te Klinički bolnički centar Osijek - 20.

Vezano uz preporuku 11. Ministarstvu zdravstva, da donese akcijske planove predviđene Strateškim okvirom razvoja mentalnog zdravlja do 2030., Vlada Republike

Hrvatske ističe da Ministarstvo zdravstva provodi intenzivne aktivnosti na izradi i donošenju akcijskih planova predviđenih Strateškim okvirom razvoja mentalnog zdravlja do 2030. Također, u tijeku je jačanje uloge domova zdravlja u domeni mentalnog zdravlja. U suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u listopadu 2023. započelo se s provedbom Programa osnaživanja mentalnog zdravlja u domovima zdravlja, a u Programu sudjeluju Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije, Dom zdravlja Zagreb Zapad, Dom zdravlja Zagreb Istok, Dom zdravlja Čakovec i Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije. Također je u sklopu nove Mreže javne zdravstvene službe omogućeno ugovaranje psiholoških timova kao i uspostavljanje dispanzera za mentalno zdravlje pri domovima zdravlja u kojima će se pružati sveobuhvatna skrb stanovništva koja obuhvaća mjere prevencije i rane dijagnostike, liječenja i rehabilitacije. U tijeku je i uspostavljanje mobilnih timova koji će aktivno djelovati u zajednici. U okviru Pilot projekta koji provodi Klinika za psihijatriju Vrapče stvaraju se temelji za realizaciju aktivnosti na razini Republike Hrvatske. Dodatno, izmjene i dopune Zakona o zdravstvenoj zaštiti iz 2023. godine omogućuju razvoj psiholoških i sestrinskih savjetovaštva te mobilnih psihijatrijskih timova.

U odnosu na ponovljenu preporuku 13. Ministarstvu zdravstva, da poduzima daljnje konkretne mjere s ciljem smanjenja lista čekanja, Vlada Republike Hrvatske navodi da je u pripremi izrada podesivog sustava za provjeru pravila „Data Driven Reaction Module“ (u daljnjem tekstu: DDRM) pomoću kojeg će u stvarnom vremenu moći procijeniti učinkovitost provođenja aktivnosti vezanih za upravljanje listama čekanja temeljem integriranih podataka informacijskih sustava većeg broja dionika. Namjena navedenog sustava je da doprinese smanjenju vremena čekanja na medicinske usluge te povećanje kvalitete zdravstvene skrbi kroz povećanje efikasnosti rada bolnica i cjelokupnog sustava naručivanja. Krajnjem cilju smanjenja vremena čekanja DDRM treba doprinijeti na operativnoj i strateškoj razini. Također, poduzeto je niz aktivnosti za skraćivanje listi čekanja. Umjesto prvih blok termina prikuplja se prvih pet slobodnih termina. Ubrzao se protok informacija o prvim slobodnim terminima na način da umjesto jednom dnevno, u središnji dio informacijskog sustava za liste čekanja se svakih dva sata prikupljaju podaci iz svih kalendara naručivanja svih ustanova u Republici Hrvatskoj. Ugrađena je kontrola za sprječavanje višestrukog naručivanja po istoj e-uputnici na isti dijagnostički postupak u više ustanova. Održan je niz sastanaka s predstavnicima bolnica na kojima se skretala pažnja na uočene nedostatke koje je bilo potrebno otkloniti, od promjena u organizaciji rada, ujednačene iskorištenosti uređaja, do otvaranje termina u vremenu i količini koja je ugovorena. Budući da su duge liste čekanja djelomično uzrokovane upućivanjem bolesnika na medicinski nepotrebne dijagnostičke postupke, uvedeni su određeni kontrolni mehanizmi u proces izdavanja uputnica, kako bi se potaknulo postupanje u skladu sa stručnim kliničkim smjernicama. Ugovaranjem dodatnih postupaka, osigurana je veća dostupnost i kontinuiranost zdravstvene zaštite.

U odnosu na preporuku 16. Ministarstvu zdravstva i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO), da normativno urede te osiguraju sredstva u državnom proračunu i tako omoguće roditeljima mrtvorodne djece koji podnesu zahtjev za naknadu stvarnih troškova prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta sahrane, HZZO ističe kako bi proširenje prava na naknadu troškova prijevoza posmrtnih ostataka na osobe koje nisu obvezno zdravstveno osigurane, bile u suprotnosti s temeljenom koncepcijom obveznoga zdravstvenog osiguranja koja se zasniva na tome da se prava iz sustava obveznoga zdravstvenog osiguranja osiguravaju za osigurane osobe koje su taj status stekle temeljem Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, br. 80/13., 137/13., 98/19. i 33/23.). Osnovni uvjeti za utvrđivanje statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju su da je osoba upisana u maticu rođenih te da ima prijavljeno prebivalište odnosno stalni boravak u Republici

Hrvatskoj. Budući da u slučaju mrtvorodne djece ne mogu biti ispunjeni prethodno navedeni uvjeti, ne može im se niti utvrditi status u obveznom zdravstvenom osiguranju te stoga HZZO ne može niti snositi troškove prijevoza njihovih posmrtnih ostataka. Slijedom navedenog, budući da se Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju pravo na naknadu troškova prijevoza posmrtnih ostataka može utvrditi samo za osigurane osobe HZZO-a i to pod točno određenim uvjetima, naknadu troškova prijevoza posmrtnih ostataka mrtvorodne djece predlaže se regulirati izvan sustava obveznoga zdravstvenog osiguranja.

Vezano uz preporuku 17. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da predloži izmjene Zakona o radu („Narodne novine“, br. 93/14., 127/17., 98/19., 151/22. i 64/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) radi bolje zaštite dostojanstva radnika od uznemiravanja na radu, Vlada Republike Hrvatske napominje da je materija zaštite dostojanstva radnika od uznemiravanja djelomično već unaprijeđena posljednjim izmjenama i dopunama toga Zakona koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. (izmjena članka 134.), i to upravo na prijedlog resornog ministarstva. Oko cjelovitog prijedloga, koji je uključivao i definiciju mobinga, načelno su se složili i socijalni partneri, no zajednička odluka je bila da ovu osjetljivu tematiku treba dodatno analizirati te doraditi u okviru nekih budućih izmjena navedenoga Zakona. Imajući u vidu nove europske direktive zbog kojih će Zakon o radu opet trebati usklađivati te činjenicu da je rok transponiranja direktiva lipanj 2026., dodatna zaštita radnika od uznemiravanja na radu razmotrit će se u okviru tog normativnog procesa.

U odnosu na ponovljenu preporuku 18., Vlada Republike Hrvatske ističe da je hrvatsko nacionalno zakonodavstvo u cijelosti usklađeno s načelima Konvencije Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada br. 190., a pozitivni propisi iz više područja zabranjuju diskriminaciju. Vlada Republike Hrvatske svoju je predanost rodno osviještenoj politici potvrdila i ratifikacijom Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, poznatije kao Istanbulska konvencija, čime se dodatno naglašava opredjeljenje Republike Hrvatske za promicanje rodne ravnopravnosti i zaštitu od nasilja.

U vezi s preporukom 20. Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, da ne objavljuje oglase za zapošljavanje koji imaju diskriminatoran sadržaj po Zakonu o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08. i 112/12.), Vlada Republike Hrvatske ističe kako Hrvatski zavod za zapošljavanje nema automatiziranu objavu slobodnih radnih mjesta već prije javne objave kontrolira unesene podatke, a o uočenim nepravilnostima obavještava poslodavca te uklanja sve uočene diskriminatorne odredbe.

Vezano uz preporuku 21. Ministarstvu znanosti i obrazovanja, da školama uputi naputak da se ugovori o radu radi zamjene zaposlenika za vrijeme korištenja roditeljnog ili roditeljskog dopusta, bolovanja ili drugih razloga odsutnosti zaposlenika, sklope na određeno vrijeme bez prekida za vrijeme školskih praznika, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih ne daje naputke koji se odnose na sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme. Način zasnivanja radnog odnosa u školskoj ustanovi propisan je člankom 107. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. - ispravak, 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 94/13., 152/14., 07/17., 68/18., 98/19., 64/20., 151/22. i 156/23.). Člankom 114. stavkom 1. navedenoga Zakona propisano je da o zasnivanju i prestanku radnog odnosa odlučuje ravnatelj uz prethodnu suglasnost školskog odbora.

U odnosu na poglavlje 2.4.3. Strani radnici (državljeni trećih zemalja) u Izvješću, Vlada Republike Hrvatske navodi da su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima („Narodne novine“, broj 40/25.) propisani instituti koji će omogućiti zaštitu stranih radnika (državljana trećih zemalja).

Za cjelogodišnje dozvole koje se izdaju temeljem mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: uređena je i omogućena nezaposlenost državljanima treće zemlje do 60 dana i ostanak na teritoriju Republike Hrvatske unutar važenja dozvole za boravak i rad, s jasnim pravima, obvezama i posljedicama. Olakšana je promjena zanimanja kod istog poslodavca unutar važenja dozvole za boravak i rad, ako je riječ o deficitarnim zanimanjima; olakšana je promjena poslodavca unutar važenja dozvole za boravak i rad; nakon godine dana, u istom zanimanju, a kada su u pitanju agencije za zapošljavanje, propisan je olakšan način za ustupanje radnika korisniku i promjenu korisnika u istom zanimanju. Popisana je nova odredba oko primjerenog smještaja državljana trećih zemalja koji borave temeljem dozvola za boravak i rad, koje se izdaju temeljem mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kada taj smještaj osigurava poslodavac ili je posrednik u osiguranju smještaja.

Vlada Republike Hrvatske napominje da će Ministarstvo unutarnjih poslova, uz prethodnu suglasnost ministara nadležnih za prostorno uređenje i graditeljstvo, rad i zdravstvo, pravilnikom propisati tehničke uvjete primjerenog smještaja, način plaćanja najamnine i dokumentaciju kojom se dokazuje primjeren smještaj. Dodatno se propisuje pitanje uvjeta za dobivanje pozitivnog mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, s obzirom na uočene izazove koje je identificiralo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (provjera kompetencija za rad u deficitarnim zanimanjima, usporediva plaća, ugovor o radu ne smije sadržavati diskriminatorne odredbe, podmirene obveze s osnove javnih davanja, ostvareni promet). Također se uvodi odredba da se dozvola za boravak i rad neće izdati poslodavcu ako je osoba koja je u sudskom registru upisana kao osnivač/član društva ili osoba ovlaštena za zastupanje ili njihov opunomoćenik pravomoćno osuđen za kaznena djela protiv gospodarstva, kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, kao i prekršaje zbog pomaganja ili pokušaja pomaganja državljanina treće zemlje u nezakonitom prelasku, tranzitu i nezakonitom boravku u Republici Hrvatskoj.

Vezano uz navod da je Europska komisija pokrenula postupak protiv Republike Hrvatske i još sedam država članica Unije (Češke, Francuske, Mađarske, Malte, Nizozemske, Austrije i Poljske) te izdala službene opomene jer nisu na pravilan način prenijeli sve odredbe Direktive 2014/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika, Vlada Republike Hrvatske napominje da je navedena Direktiva u cijelosti implementirana u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o strancima („Narodne novine“, broj 40/25.).

U odnosu na preporuku 22. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da izmjeni formulu za usklađivanje mirovina kako bi mirovine rasle, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2024. - 2028., između ostaloga, predviđeno i redefiniranje modela visine mirovine u odnosu na porast plaća i rast potrošačkih cijena promjenom formule za usklađivanje mirovina u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu, a radi osiguravanja većeg omjera prosječne sveukupne mirovine u prosječnoj plaći. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske podsjeća kako je u studenome 2022. započela s radom Radna skupina za analizu stanja mirovinskog sustava koja će provesti sveobuhvatnu analizu i dodatno razmotriti sve mjere koje doprinose povećanju razine adekvatnosti mirovina te predložiti rješenja za unapređenje materijalnog položaja sadašnjih i

budućih umirovljenika, a zaključci će poslužiti kao podloga za izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju, planirane za IV. tromjesečje 2025.

U odnosu na poglavlje 2.5.4. Nasilje nad starijim osobama (tekst na stranici 63 Izvješća), u dijelu koji se tiče prikupljanja podataka i godišnjeg izvješća Povjerenstva za praćenje i unaprijeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršenja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, Vlada Republike Hrvatske napominje da navedeno Povjerenstvo u izvješću daje prikaz samo nekih podataka koje prikuplja od nadležnih tijela. Pravilnik o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 31/18.) sadrži po pojedinim nadležnim tijelima tablični prikaz podataka za svako tijelo pojedinačno (Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo znanosti i obrazovanja odnosno sadašnje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvo zdravstva) te navedena tijela objedinjene podatke dostavljaju Povjerenstvu koje daje prikaz podataka.

Također, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je predviđeno donošenje izmjena i dopuna Pravilnika o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, čime će prikupljanje, obrada i dostava statističkih podataka biti dodatno unaprijeđeni. Nastavno, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 36/24.) osnažena uloga Povjerenstva na način da se povećava ukupan broj njegovih članova s 11 na 17 te se proširuje krug tijela iz kojih se članovi Povjerenstva biraju, uključivanjem predstavnika Pučke pravobraniteljice, predstavnika Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, predstavnika Pravobraniteljice za djecu, predstavnika Pravobranitelja za osobe s invaliditetom i predstavnika akademske zajednice, s time da je u odnosu na predstavnika akademske zajednice i predstavnika organizacija civilnog društva izričito propisano kako se mora raditi o osobi koja se bavi problematikom nasilja u obitelji.

Vezano uz ponovljenu preporuku 30. kojom se predlaže Ministarstvu unutarnjih poslova da educira zaposlenike o svim oblicima nasilja nad starijim osobama, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo unutarnjih poslova i Policijska akademija „Prvi hrvatski redarstvenik“ kontinuirano provode edukacije policijskih službenika u kojima se obrađuju teme zaštite ljudskih prava, poštivanja prava jednakosti, zabrane diskriminacije, zločina iz mržnje te nasilja na sportskim natjecanjima, a koje se provode pri temeljnom i visokoškolskom obrazovanju policijskih službenika kao i dodatnom stručnom usavršavanju, osposobljavanju i specijalizaciji istih. Izdvajamo:

- na razini temeljnog obrazovanja, pod kojim se smatra redovito srednjoškolsko obrazovanje učenika kroz 3. i 4. razrede Policijske škole, srednjoškolsko obrazovanje odraslih za zanimanje policajac/policajka te temeljni policijski tečaj, u predmetima: Primjena policijskih ovlasti prema ranjivim skupinama (djeca, starije osobe), pripadnicima nacionalnih manjina, LGBTQ osobama i migrantima, Osnove policijskog posla i organizacija, Temeljna ljudska prava i Nasilje u obitelji - posebna se pažnja posvećuje, između ostalog, svim oblicima nasilnog ili diskriminirajućeg postupanja prema starijim i nemoćnim osobama

- na razini visokoškolskog obrazovanja na prijediplomskom stručnom i diplomskom stručnom studiju kriminalistike, teme vezane uz nasilje prema svim ranjivim kategorijama, uključujući i starijim i nemoćnim osobama, obrađuju se kroz kolegije: Uvod u pravni sustav i ustavno uređenje Republike Hrvatske, Kazneno materijalno pravo, Prekršajno pravo,

Kriminalistička metodika istraživanja obiteljskog nasilja i Primijenjena viktimologija, sa zakonodavnog, etiološkog, fenomenološkog, viktimološkog i metodičkog aspekta te

- na razini stručnog usavršavanja i specijalizacije policijskih službenika, kroz: Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu mladeži i obitelji i Tečaj rukovođenja postupanjem policije u predmetima nasilja u obitelji polaznici se upoznaju s radom Europskog suda za ljudska prava i Ureda Zastupnice pred Europskim sudom za ljudska prava, analiziraju moguće povrede (Europske) Konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, postojeću sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava. Predavač navedenih tema je zastupnica pred Europskim sudom za ljudska prava. Tijekom navedenih tečajeva ujedno se višestruko obrađuju teme rodne diskriminacije, odnosno rodno utemeljenog nasilja prema ženama, zaštita prava djece, osoba s invaliditetom i drugih ranjivih skupina, uključujući i osobe starije životne dobi.

U odnosu na preporuku 34. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO), da poduzme dodatne napore radi smanjenja dugotrajnosti u postupanju, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je uvođenje mogućnosti ostvarivanja prava na isplatu dijela obiteljske mirovine, počevši od 1. siječnja 2023., dovelo do znatnog povećanja ukupnog broja zahtjeva koji su istovremeno bili na rješavanju jer je, uz ostale propisane uvjete, osnovni uvjet za ostvarivanje tog prava da je podnositelju zahtjeva priznato pravo i na osobnu (prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i invalidsku mirovinu) i obiteljsku mirovinu te je u 2023. godini zabilježen porast broja zahtjeva za starosnu i obiteljsku mirovinu. U takvim okolnostima, iako su poduzete mjere vezane za organizaciju poslovnih procesa radi postizanja što veće ažurnosti i učinkovitosti u poslovanju, u nastojanju da se rješenja o pravima iz mirovinskog osiguranja donesu u propisanim rokovima, a strankama osigura kontinuitet primanja, pojedini postupci traju i dulje od 60 dana. Osim toga, na duljinu trajanja postupka ne utječe samo broj podnesenih zahtjeva već i (ne)urednost zahtjeva, složenost samog predmeta i mogućnost pribavljanja podataka potrebnih za donošenje rješenja od drugih tijela.

Vlada Republike Hrvatske ističe kako se posebna briga vodi o predmetima u kojima se pravo na mirovinu ostvaruje prvi put, imajući u vidu da strankama prestaje prijava na obvezno zdravstveno osiguranje u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa. Također, HZMO kontinuirano ulaže dodatne napore kako bi trajanje postupaka, primjenom uredbi Europske unije i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, bilo što kraće te će i nadalje poduzimati i još više intenzivirati ciljne aktivnosti, između ostalog neposrednu komunikaciju sa strankama, ali i kontinuiranu suradnju s inozemnim nositeljima osiguranja.

U odnosu na preporuku 35. HZMO-u i REGOS-u - Središnjem registru osiguranika, da buduće umirovljenike na lako dostupan i razumljiv način informiraju o njihovim pravima i koracima u postupku odabira mirovine iz prvog ili oba mirovinska stupa, Vlada Republike Hrvatske navodi da na razinu složenosti poslovnog procesa odabira mirovine iz prvog odnosno drugog stupa svakako utječe i činjenica da u istom sudjeluju dva tijela, kao i sama stranka. Međutim, unatoč navedenom, uspostavljeno je ustaljeno postupanje u odnosu na razmjenu podataka. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe kako svaka stranka ima pravo na uvid u spis predmeta u HZMO-u te se u vezi svih mogućih nejasnoća povezanih s izračunom mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti (1. mirovinski stup) mogu osobno obratiti pravnim savjetnicima koji raspolažu stručnim znanjima o ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja, a ovu mogućnost stranke svakodnevno i koriste. Ujedno napominjemo kako HZMO sustavno poduzima mjere radi poboljšanja poslovnih procesa i aplikativnih rješenja, a u svrhu povećanja ažurnosti u poslovanju.

Nadalje, REGOS je u prethodnom razdoblju već poduzeo aktivnosti kako bi budući umirovljenici na lako dostupan i razumljiv način bili informirani o pravima i koracima u postupku odabira mirovine iz prvog ili oba mirovinska stupa. Osim otvaranja mirovinskih informativnih centara u četiri regionalna centra, s ciljem otvorenosti i transparentnosti mirovinskog sustava prema javnosti, kao i jačanja mirovinske pismenosti građana, REGOS je distribuirao materijale koji imaju za cilj podići informiranost budućih korisnika mirovine. Također, uspostavio je platformu "Moja mirovina" koja pruža vjerodostojne, sveobuhvatne i pravovremene informacije o individualnim mirovinskim pravima građana, kako bi i sami postali aktivni dionici tog sustava, a u konačnici i utjecali na svoja prava i buduću mirovinu. Ujedno, o svim bitnim informacijama REGOS kontinuirano izvještava korisnike putem mrežne stranice i društvenih mreža, a dodatne informacije mogu se zatražiti i putem pozivnog centra.

U odnosu na preporuku 36. Ministarstvu zdravstva te Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da razmotre načine da osobe koje su u radnom odnosu mogu brinuti o starim i nemoćnim članovima obitelji korištenjem instituta privremene nesposobnosti za rad ili na drugi način, poput neplaćenog dopusta duljeg od pet dana, mirovanja staža i slično, Vlada Republike Hrvatske smatra da je nacionalni propis usklađen s minimalnim standardima koje zahtijeva regulativa Europske unije (članak 87. Zakona o radu („Narodne novine“, br. 93/14., 127/17., 98/19., 151/22. i 64/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), a svaki nadstandard u radnim odnosima potiče se uređivati putem kolektivnih ugovora, kao i ugovorima o radu ili pravilnicima o radu poslodavaca. U tom slučaju ovo pravo može se uređivati u dužem trajanju ili se može uređivati kao plaćeni dopust.

Također, Vlada Republike Hrvatske skreće pažnju na činjenicu da nakon uvođenja ovog dopusta, u resornom ministarstvu nije zapažen interes za njegovim korištenjem, budući da u takvim slučajevima radnici preferiraju prava na plaćenu odsutnost s rada kada je mogu koristiti prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Osim toga, skrb o starijim i nemoćnim članovima obitelji veliki broj radnika može uspješno ostvarivati i koristeći plaćene mogućnosti rada na izdvojenom mjestu (rad od kuće), s obzirom na to da su posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o radu (članak 17.c) dodatno propisane obveze poslodavca upravo prema pružateljima osobne skrbi.

U vezi s preporukom 37. Ministarstvu zdravstva, da poveća broj predviđenih specijalizacija iz dječje i adolescentne psihijatrije na godišnjoj razini, Vlada Republike Hrvatske ističe da je dopunom Nacionalnog plana specijalističkog usavršavanja zdravstvenih radnika za petogodišnje razdoblje (2020.-2024.) broj novih specijalizacija za djecu i adolescentnu psihijatriju povećan za 26. Vlada Republike Hrvatske napominje da je jedna od mjera u Provedbenom programu razvoja dječje i adolescentne psihijatrije u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2023.-2024. osiguranje dovoljnog broja doktora medicine specijalista dječje i adolescentne psihijatrije/užih specijalista dječje i adolescentne psihijatrije/specijalizanata za liječenje mentalnih poremećaja djece i mladih u bolnicama.

U vezi zahtjeva za propisivanjem uvjeta zapošljavanja djelatnika starijih od 65 godina u sustavu odgoja i obrazovanja (stranica 77 Izvješća, poglavlje 2.8. Pravo na obrazovanje i diskriminacija temeljem obrazovanja), Vlada Republike Hrvatske ističe da je zapošljavanje učitelja i nastavnika kojima prestaje radni odnos moguće samo ako se na natječaj ne javi osoba koja ispunjava uvjete iz članka 105. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi za rad učitelja i nastavnika u osnovnoj i srednjoj školi, a radni odnos može se zasnovati bez natječaja s mogućnošću produljenja ugovora na određeno vrijeme za dodatnih

godinu dana, ali ne dulje od 67. godine života. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da se na uvjete rada radnika koji je korisnik mirovine primjenjuju odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18., 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.), a donošenjem zadnjih izmjena i dopuna Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi omogućeno je zapošljavanje kvalificiranih učitelja i nastavnika na određeno vrijeme do 67. godine života, što ranije nije bilo moguće.

Vezano uz tekst na stranici 78 Izvješća o pritužbama zbog moguće diskriminacije osoba koje su srednjoškolsko obrazovanje završile 80-ih godina prošlog stoljeća, Vlada Republike Hrvatske naglašava da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih redovito zaprima i rješava zamolbe poslodavaca koji traže tumačenje odgovara li vrsta i razina obrazovanja kandidata u odnosu na uvjete natječaja te je uočeno kako interni akti poslodavaca kojima uređuju uvjete natječaja nisu usklađeni s važećim zakonskim propisima koji reguliraju odgoj i obrazovanje.

Vezano uz preporuku 50. Ministarstvu unutarnjih poslova da pri izmjenama Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira („Narodne novine“, br. 41/77., 55/89., 5/90., 30/90. - ispravak, 47/90., 55/91., 114/22. i 47/23.) predloži brisanje odredbe kojom se kažnjava skitnja i prosjačenje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u tijeku postupak izrade novog Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, a u sklopu kojeg se razmatra i navedeni prijedlog pučke pravobraniteljice.

Vlada Republike Hrvatske na stranici 93 ukazuje na neispravan navod koji se odnosi na broj državnih stanova koje je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine prodalo, jer je umjesto 23 navedeno da je tijekom 2023. godine prodano 25 državnih stanova.

Vezano za ponovljenu preporuku 60. Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, da donese nalog javnim isporučiteljima vodnih usluga o postupanju u slučajevima obustave isporuke vodnih usluga, o obvezi osiguranja minimalne količine vode od 50 litara dnevno po članu kućanstva, Vlada Republike Hrvatske napominje, da je člankom 41. stavcima 4. i 5. Zakona o vodnim uslugama („Narodne novine“, broj 66/19.) uređena obveza javnih isporučitelja vodnih usluga o postupanju u slučajevima obustava, ograničenja ili prekida isporuke vode za ljudsku potrošnju. Obveza se odnosi na isporuku vode za ljudsku potrošnju od najmanje 50 litara po članu kućanstva dnevno, u vremenu od najmanje osam sati, na način i u mjestu koje javni isporučitelj vodnih usluga odredi u svojim općim uvjetima isporuke vodnih usluga, vodeći računa o socijalno ugroženim korisnicima i ranjivosti korisnika. Prekidi isporuke vode za ljudsku potrošnju mogu nastupiti zbog puknuća cjevovoda i drugih kvarova te zbog planiranih radova na održavanju, rekonstrukciji ili izgradnji (proširivanju) vodoopskrbne mreže. Da bi se zaštitilo pravo na zdravlje stanovništva, zajamčeno člankom 70. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 76/10., 55/01., 5/14. i 85/10., u daljnjem tekstu: Ustav RH), člankom 41. stavkom 5. Zakona o vodnim uslugama propisano je da je za vrijeme planiranih ili neočekivanih prekida isporuke javni isporučitelj vodnih usluga dužan omogućiti isporuku vode za ljudsku potrošnju od najmanje 50 litara po članu kućanstva dnevno, u vremenskom razdoblju od najmanje osam sati, na način i na mjestu koje odredi u svojim općim uvjetima isporuke vodnih usluga, vodeći računa o ranjivosti korisnika. U tim slučajevima potrebno je o kvaru odmah i bez odgode obavijestiti potrošače putem mrežne stranice javnog isporučitelja ili jedinice lokalne samouprave i lokalnog medija te ako je moguće dati očekivano vrijeme otklanjanja kvara odnosno vremensko razdoblje u kojem će vodna usluga biti ponovno dostupna. U pravilu, javni

isporučitelji za vrijeme iznenadnih kvarova bez odgode na mjesta gdje je isporuka vode obustavljena upućuju cisterne sa zdravstveno ispravnom vodom kako bi se stanovništvo moglo privremeno opskrbiti barem vodom za piće i pripremu hrane. O mjestu na kojem je voda iz cisterne dostupna za korištenje također je potrebno pravodobno obavijestiti stanovništvo.

Nadalje, ograničenje, prekidi ili obustave isporuke vode mogu nastupiti i u slučaju kad se monitoringom (laboratorijskim analizama) vode iz sustava javne vodoopskrbe ili temeljem druge službene kontrole utvrdi da voda za ljudsku potrošnju ne ispunjava parametre sukladnosti zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju i parametre radioaktivnih tvari propisane Pravilnikom o parametrima sukladnosti, metodama analize i monitorinzima vode namijenjene za ljudsku potrošnju („Narodne novine“, br. 64/23. i 88/23.). U tim slučajevima za koordinaciju postupanja nadležno je Ministarstvo zdravstva koje na temelju mišljenja nadležnog zavoda za javno zdravstvo i/ili mišljenja Stručnog povjerenstva za vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji, odnosno procjene rizika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, kad se radi o riziku od radiološkog onečišćenja, propisuje odgovarajuće mjere koje je nadležni javni isporučitelj dužan provoditi. Javni isporučitelj vodnih usluga tada postupa sukladno članku 53. Zakona o vodi za ljudsku potrošnju („Narodne novine“, broj 30/23.) odnosno ograničava isporuku vode za ljudsku potrošnju i o tome obavještava potrošače na prikladan način dostupnim sredstvima informiranja i daje im odgovarajuće preporuke te ako ograničenje traje dulje od 24 sata mora osigurati potrošačima opskrbu vodom na drugi odgovarajući način. Ranjivost korisnika (u praksi) utvrđuje se na temelju broja ljudi koji se opskrbljuju na području gdje je nastao prekid isporuke vode, prema kategorijama primatelja usluga (višečlane obitelji, staračko stanovništvo, vrtići, škole, bolnice, domovi umirovljenika i dr.). Ujedno se mogu uzeti u obzir i trenutni vremenski uvjeti, karakteristike određenog područja u smislu osiguranja vodoopskrbe putem bunara, zdenaca ili javnih slavina.

Slijedom navedenog, sukladno preporuci 60. Vlada Republike Hrvatske ističe da će nadležno ministarstvo izraditi nalog javnim isporučiteljima vodnih usluga o detaljnom postupanju u slučajevima obustave, ograničenja i prekida isporuke vode za ljudsku potrošnju temeljen na važećoj legislativi. Također, Vlada Republike Hrvatske napominje da su javni isporučitelji trenutno u procesu integracije sukladno Uredbi o uslužnim područjima („Narodne novine“, broj 70/23.) te će nakon dovršenja istoga kao jedinstveni javni isporučitelji vodnih usluga donositi nove Opće uvjete isporuke vodnih usluga u koje će moći ugraditi sva postupanja iz naputka koji će donijeti nadležno Ministarstvo.

Vezano za dio teksta na stranici 104 Izvješća kojim se predlaže razmatranje uključivanja prava na vodu u Ustav RH, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da je pravo na vodu u hrvatskom pravnom poretku Ustavom RH već zajamčeno ljudsko pravo budući je isto inherentno zajamčenom pravu na život i pravu na zdrav život u skladu s člankom 21. stavkom 1. i člankom 70. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske. Ispunjavanje ustavnih obveza od strane jedinica lokalne samouprave i države u pogledu upravljanja vodom s gledišta javne vodoopskrbe i javne odvodnje predstavlja ispunjenje ustavnih prava - prava na život i prava na zdrav život, koja pripadaju građanima Republike Hrvatske i čiju zaštitu po sili Ustava Republike Hrvatske oni već uživaju. Pristup vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju detaljno je uređen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 47/23.) Navedenim izmjenama i dopunama Zakona o vodama transponirane su odredbe Direktive (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (preinaka) koje se odnose na pristup vodi za ljudsku potrošnju. Većina odredbi navedene Direktive transponirana je Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju. Navedenim odredbama obvezuju se javni isporučitelji vodnih usluga i jedinice lokalne samouprave na

poboljšanje pristupa vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju za sve stanovnike u Republici Hrvatskoj, a posebno za ranjive i marginalizirane skupine, kao što su socijalno ugrožene osobe, stanovništvo koje živi u ruralnim područjima i područjima sa specifičnim geografskim obilježjima (brdsko-planinska područja, otoci, prometno nepovezana područja), zatim izbjeglice, migranti, nomadske zajednice i beskućnici koji nemaju osiguran pristup vodi za ljudsku potrošnju putem vodne usluge javne vodoopskrbe. Javni isporučitelji vodnih usluga nadležni su za osiguravanje pristupa vodi za ljudsku potrošnju priključenjem stanovništva na sustave javne vodoopskrbe te pokretnom isporukom (autocisternom i vodonoscem), a jedinice lokalne samouprave nadležne su za osiguravanje pristupa vodi postavljanjem i održavanjem javnih slavina koje su na sustavu javne vodoopskrbe te postavljanjem javnih zdenaca, javnih crpki i drugih sličnih građevina koje nisu na sustavu javne vodoopskrbe na prikladnim mjestima u javnom prostoru, kao što su trgovci, ulice, parkovi, ako je to tehnički izvedivo, na način koji je razmjeran potrebi za takvim mjerama i uzimajući u obzir lokalne uvjete (klimatska i geografska obilježja). Jedinice lokalne samouprave mogu izgradnju i održavanje javnih slavina povjeriti svom javnom isporučitelju vodnih usluga kao i trećim osobama uz uvjet da osiguraju financijska sredstva.

Sukladno navedenom Vlada Republike Hrvatske smatra da pravo na pristup vodi za ljudsku potrošnju ima dobar i detaljno određen pravni okvir te da su u nacionalno zakonodavstvo prenesene sve odredbe Direktive (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (preinaka). Uvođenje prava na vodu kao posebnog ljudskog prava u Ustav Republike Hrvatske neće doprinijeti operativnoj provedbi osiguranja toga prava, u čemu je Republika Hrvatska do sada ostvarila značajne rezultate jer je trenutno 94 % mogućnosti priključenja na sustave javne vodoopskrbe, a nakon provedbe EU projekata ta mogućnost će se povećati na 98 %.

Vezano za dio teksta na stranici 105 Izvješća u kojem se navodi kako su radi smanjenja gubitka vode Hrvatske vode 2018. godine pokrenule desetogodišnji Program sufinanciranja smanjenja gubitka vode te je utrošeno 7,47 milijuna eura, Vlada Republike Hrvatske napominje da je u 2023. godini u Program sufinanciranja smanjenja gubitka vode utrošeno 7,78 milijuna eura (90 % Hrvatske vode i 10 % javni isporučitelji vodnih usluga), a ukupno od početka 2018. do kraja 2023. godine utrošeno je 66,45 milijuna eura.

Vezano za potpoglavlje Stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji u Izvješću se ponavlja preporuka da se stambeno zbrinjavanje žrtvama nasilja omogućiti sve dok traju okolnosti zbog kojih je isto odobreno i to kao „privremeno rješenje” do donošenja strategije stambenog zbrinjavanja koja bi adresirala žrtve nasilja u obitelji. Vlada Republike Hrvatske ističe kako prema Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima („Narodne novine“, br. 106/18., 98/19. i 82/23.) stambeno zbrinjavanje žrtava obiteljskog nasilja je privremenog karaktera (na rok od dvije godine) s mogućnošću produženja za još dvije godine. Okolnosti zbog kojih se odobrava ovakvo zbrinjavanje ne bi smjele trajati jer bi to značilo da sustav zaštite ne funkcionira. Osobe u statusu žrtve obiteljskog nasilja imaju mogućnost podnijeti prijavu i ostvariti trajno stambeno zbrinjavanje.

U dijelu Izvješća koji se odnosi na Regionalni program stambenog zbrinjavanja (u daljnjem tekstu: RHP) preporuka je dati prioritet smještaju stambeno nezbrinutih korisnika regionalnog programa stambenog zbrinjavanja prema korisnicima koji se stambeno zbrinjavanju putem liste prvenstva. S tim u vezi ukazuje se na to da se redom listi prvenstva zbrinjavaju korisnici na potpomognutim područjima dok su korisnici RHP-a koji nisu zbrinuti (čija rješenja nisu realizirana) ostvarili prava izvan tih područja, na kojima Ministarstvo

prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine ne raspolaže stambenim fondom, a isti se ne uspijeva pribaviti ni putem Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, što je osnovni razlog radi kojega realizacija tih rješenja sporije ide.

U odnosu na dio Izvješća u kojem se ukazuje na poteškoće u ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje koje se odnose na dugotrajnost postupka (stranica 112 Izvješća), ukazuje se na činjenicu da postupak utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje ne započinje podnošenjem prijave za stambeno zbrinjavanje već kada prijava redom Liste prvenstva dođe na red, a što ovisi i o raspoloživom stambenom fondu te sredstvima proračuna. U dijelu u kojem se ukazuje na razliku u broju prijava na listama prvenstva i osiguranih sredstava napominje se da liste prvenstva ranijih godina nisu bile jasan pokazatelj interesa za ostvarivanje prava jer se dio podnositelja ni ne interesira o pravu, a dio je podnosio prijave za više modela stambenog zbrinjavanja. Zbog toga se izmjenama Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima pokušalo potaknuti upravna tijela u županijama ažurirati liste kako bi se utvrdile realne potrebe za stambenim zbrinjavanjem.

Vezano za preporuku 68. Građevinskoj inspekciji, da u rokovima i na način propisan zakonom obavještava građane o postupanju po njihovim prijavama nezakonite gradnje, Vlada Republike Hrvatske navodi da građevinska inspekcija godišnje zaprima od 4.000 do 5.000 prijava koje ukazuju na moguće nezakonito građenje. S obzirom da građevinski inspektori ne mogu obaviti nadzore povodom svih zaprimljenih prijava te imajući u vidu da se dio prijava odnosi na već izgrađene građevine koje se koriste, planira se prioritetno obaviti nadzore povodom onih prijava koje ukazuju da je nezakonito građenje upravo u tijeku. Iz tog razloga nadzori se ne planiraju prema redoslijedu zaprimanja prijava već prema potrebi zaštite javnog interesa i s ciljem sprječavanja daljnjeg nezakonitog građenja. U Izvješću se navodi da su se građani najviše prituživali na izostanak obavijesti inspekcije povodom njihovih prijava, iako bi u roku od 30 dana trebali dobiti povratnu informaciju ako prijava nije anonimna. Navedeni rok od 30 dana propisan je člankom 42. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09. i 110/21., u daljnjem tekstu: ZUP). Kako je ZUP-om propisano da se pojedina pitanja upravnog postupka mogu zakonom urediti drukčije, ako je to nužno za postupanje u pojedinim upravnim područjima, člankom 58. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, br. 115/18., 117/21., 67/23. i 155/23.) određena su pravila pokretanja postupka inspektora Državnog inspektorata, odnosno ako inspektor povodom zaprimljene predstavke obavi inspekcijski nadzor, podnositelja će u pisanom obliku obavijestiti o utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama. Dakle, Zakon o Državnom inspektoratu nije propisao rok za obavljanje nadzora povodom prijava te se rok od 30 dana primjenjuje na obavijesti podnositeljima kada inspektor obavi nadzor te utvrdi sve činjenice.

Vlada Republike Hrvatske naglašava da veliki broj pritužbi pučkoj pravobraniteljici podnose prijavitelji koji pogrešno smatraju da podnošenjem prijave građevinskoj inspekciji stječu položaj stranke u postupku te da će putem upravnog inspekcijskog postupka brže riješiti vlasničke i susjedske probleme nego sudskim putem. Čak i nakon prve obavijesti o pokretanju postupka traže daljnje obavijesti i informacije o tijeku postupka, uvid u spis, vrijeme ponovnog dolaska inspektora na gradilište, preslike akata iz spisa, datum prisilnog izvršenja inspekcijskog rješenja te ako ne dobiju tražene podatke ponovno se obraćaju pučkoj pravobraniteljici i drugim državnim tijelima. Slijedom navedenog, građevinska inspekcija uvrštava sve prijave i podneske u plan rada, ali nadzore obavlja sukladno propisanim prioritetima. Poznate prijavitelje obavještava o pokretanju postupka ili razlozima nepokretanja postupka nakon prikupljenih dokaza i utvrđenja svih činjenica. Prijavitelji koji su se predstavili imenom i prezimenom te dostavili adresu na koju se može dostaviti pisana

obavijest, sukladno ZUP-u svoja prava ostvaruju podnošenjem prigovora na obavijest o nepokretanju postupka ili ako nakon pokretanja postupka nisu dobili obavijest o poduzetim mjerama.

U vezi ponovljene preporuke 69. Građevinskoj inspekciji, da poveća broj kontrolnih nadzora nad provođenjem izrečenih mjera, Vlada Republike Hrvatske ističe da se kontrolni nadzori građevinske inspekcije provode radi utvrđenja je li investitor odnosno osoba kojoj je doneseno inspekcijsko rješenje postupila u zadanom roku po izrečenoj inspekcijskoj mjeri koja se odnosi na uklanjanje građevine, usklađenje građenja s izdanim aktom te obustavu nezakonitog građenja. S obzirom na to da se radi o ponovljenoj preporuci pučke pravobraniteljice građevinskoj inspekciji, Vlada Republike Hrvatske izvještava da je Državni inspektorat 2021. godine naložio pojačano obavljanje kontrolnih nadzora te poduzimanje daljnjih inspekcijskih mjera, posebno prisiljavanja investitora novčanim kaznama na uklanjanje građevine i/ili na obustavu daljnjeg građenja. Tako se od 2021. godine postupno povećava broj kontrolnih nadzora u odnosu na ukupan broj obavljenih nadzora. Na primjer, 2021. godine obavljeno je 38 % kontrolnih nadzora od svih obavljenih nadzora, tijekom 2022. godine taj postotak je iznosio 47 % te je 2023. godine obavljeno 57 % kontrolnih od ukupnog broja svih nadzora. Iz navedenih podataka razvidno je da se preporuka pučke pravobraniteljice kontinuirano provodi te će se provoditi i u narednom razdoblju.

Vezano za ponovljenu preporuku 72. jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, da u prostornim planovima osiguraju građevinska zemljišta bez naknade i komunalno opremanje sukladno obvezi iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.), Vlada Republike Hrvatske navodi kako se “osiguravanje građevinskog zemljišta bez naknade i komunalno opremanje” ne rješava u prostornim planovima, već eventualno posebnim odlukama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vezano uz tekst na stranici 132 Izvješća, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo hrvatskih branitelja na svojim mrežnim stranicama, putem brošura i letaka i općenito javnim informiranjem, objavljuje korisne informacije vezane za nestale osobe u Domovinskom ratu, između ostalog i informiranje o procesu identifikacije posmrtnih ostataka i postupaka pokopa identificiranih osoba, koje su javno dostupne svakoj domaćoj ili stranoj fizičkoj i pravnoj osobi. Stoga se svaka zainteresirana osoba može obratiti Ministarstvu hrvatskih branitelja i/ili drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj za pružanje informacija i pomoć u rješavanju pitanja osoba nestalih u Domovinskom ratu.

U vezi ponovljene preporuke 74. Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvu pravosuđa i uprave i Hrvatskim cestama, da usuglase i donesu akcijski plan postavljanja dvojezičnih prometnih znakova s nazivima naseljenih mjesta i provedu ga u svim jedinicama koje su statutima predvidjele ostvarivanje ovog prava, Vlada Republike Hrvatske izvještava da je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije analiziralo statute 24 jedinice lokalne samouprave u kojima je nakon Popisa stanovništva 2021. godine utvrđeno da pojedina nacionalna manjina čini više od jedne trećine stanovništva i u obvezi je svojim statutom urediti ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina na svojem području sukladno Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina („Narodne novine“, br. 51/00. i 56/00.) i Naputka za dosljednu provedbu Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 33/12.). Utvrđeno je da je od navedene 24 općine u kojima pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, osam općina, sukladno

Naputku, u statutima ima izričito propisano pravo koje se odnosi na dvojezično ili višejezično, istom veličinom slova, ispisivanje pisanih prometnih znakova, a to su: Borovo, Dvor, Markušica, Plaški, Vojnić i Trpinja (srpski); Grožnjan (talijanski) i Končanica (češki). Ostale općine imaju od ranije propisanu ravnopravnu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine, ali najčešće se radi o vrlo općenitim odredbama kojima nije detaljno uređeno ostvarivanje navedenih prava u skladu s Naputkom i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina. Slijedom odredbi Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina i Naputka, Vlada Republike Hrvatske smatra da općine koje izrijekom imaju uređeno pravo da na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine, istom veličinom slova ispisuju pisane prometne znakove i druge pisane oznake u prometu, ispunjavaju uvjet za postavljanje prometnih znakova.

U odnosu na preporuku 78. Hrvatskoj radioteleviziji (u daljnjem tekstu: HRT), da redakciji za nacionalne manjine osigura dostatne kadrovske i tehničke kapacitete za rad, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je glavni ravnatelj HRT-a na plenarnoj sjednici Hrvatskoga sabora izvijestio da HRT ulaže velike napore kako bi osigurao dovoljne stručne kadrovske kapacitete te na taj način osigurao kvalitetan rad u redakciji za nacionalne manjine.

Nadalje, vezano uz ponovljenu preporuku 79. HRT-u, da poveća udio programa o nacionalnim manjinama, uvrsti ga u značajnijoj mjeri u emisije općeg programa te u emisijama namijenjenima nacionalnim manjinama redovito koristi manjinske jezike, Vlada Republike Hrvatske ističe da su udjeli programa određeni i utvrđeni Ugovorom između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske, a nakon provedbe javne rasprave te svaka promjena udjela jedne vrste programa neupitno dovodi do promjena u drugim vrstama programa, a time i do odstupanja od utvrđenog citiranim Ugovorom.

Vezano uz preporuku 83. upućenu Ministarstvu znanosti i obrazovanja, da osiguraju da škole mogu izdati svjedodžbe osobama koje su srednju školu završile prije 2010. godine bez navođenja podataka o nacionalnosti, Vlada Republike Hrvatske smatra da su propisi o predmetnoj problematici već izmijenjeni te se tako podatak o nacionalnosti ne navodi na svjedodžbama od stupanja na snagu Pravilnika o sadržaju i obliku svjedodžbi i drugih javnih isprava te pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji u školskim ustanovama („Narodne novine“, broj 32/10.). Međutim, ako je riječ o izdavanju duplikata svjedodžbe koja je izdana prije stupanja na snagu navedenoga Pravilnika (kao u predmetnome slučaju), s obzirom na to da duplikat svjedodžbe mora biti istovjetan originalu, isti se izdaje na obrascu koji je isti kao i obrazac originalne svjedodžbe, a ako škola više ne posjeduje originalni obrazac izdaje prijepis ocjena na praznom papiru s podacima iz matične knjige učenika, ovjeren od strane ravnatelja/ravnateljice.

Vezano za ponovljenu preporuku 84. Ministarstvu financija, da poreznim upravama dostavi naputke o oslobođenju bivših nositelja stanarskog prava od obveze plaćanja poreza na promet nekretnina pri otkupu stana u kojem su stambeno zbrinuti, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja kako istu nije potrebno dodatno provoditi s obzirom na to da je navedena preporuka propisana člankom 13. Zakona o porezu na promet nekretnina („Narodne novine“, br. 115/16. i 106/18.).

Vezano za potpoglavlje Migranti odnosno tekst na stranici 149 Izvješća, izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti iz 2023. godine propisano je da tražitelj međunarodne zaštite stječe pravo na rad istekom roka od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, Vlada Republike Hrvatske ističe da, sukladno članku 61. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 70/15., 127/17., 33/23. i 17/25.)

Ministarstvo unutarnjih poslova izdaje potvrdu na zahtjev tražitelja međunarodne zaštite kojom potvrđuje da je tražitelj stekao pravo na rad sukladno odredbama navedenog članka. Potvrdu Ministarstvo unutarnjih poslova izdaje bez odgode, nakon zaprimanja zahtjeva tražitelja. U praksi ono može potrajati i par dana, ovisno o radnim procesima, ali nikako više od tri mjeseca, kako stoji u Izvješću.

Vezano uz ponovljenu preporuku 85. Ministarstvu unutarnjih poslova i Ministarstvu znanosti i obrazovanja, da žurno organiziraju prilagođene tečajeve hrvatskog jezika razine B1 i B2 za osobe pod međunarodnom zaštitom, a u odnosu na dio Izvješća u kojem se navodi da tijekom 2023. godine nisu provedeni certificirani tečajevi hrvatskog jezika zbog čega se daje preporuka da se žurno organiziraju prilagođeni tečajevi hrvatskog jezika razine B1 i B2 za osobe pod međunarodnom zaštitom, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je organiziranje i provođenje tečajeva u nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te se provodi u skladu s Odlukom o Programu učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom radi uključivanja u hrvatsko društvo („Narodne novine“, broj 154/14.). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima („Narodne novine“, broj 40/25.) ne uvodi se obveza poznavanja hrvatskog jezika za izdavanje dozvole za boravak i rad stranim radnicima. Naime, poslodavac je slobodan prilikom selekcijskog postupka propisati uvjete koji su mu potrebi za obavljanje tog radnog mjesta (npr. poznavanje jezika). Međutim, imajući u vidu da je za uspješnu integraciju stranaca i za kvalitetno obavljanje posla ključno poznavanje hrvatskog jezika, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pripremiло je sustav kojim bi započela provedba i financiranje učenja hrvatskog jezika za strance. U suradnji s tadašnjim Ministarstvom znanosti i obrazovanja te stručnjacima za programe stranih jezika izrađeni su obrazovni programi hrvatskog jezika za strance za sljedeće konkretne sektore u kojima je naročito detektirana potreba poznavanja hrvatskog jezika: građevina i graditeljstvo, turizam i ugostiteljstvo, trgovina i usluge te prerađivačka i prehrambena industrija.

U odnosu na preporuku 86. Ministarstvu zdravstva da pravilnikom uredi način ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu kojim će se jasno propisati načini pružanja usluga osobama pod međunarodnom zaštitom te njihova naplata, Vlada Republike Hrvatske navodi da je za izradu predmetnog pravilnika osnovana radna skupina te je izrada podzakonskog propisa u tijeku. Istim će se urediti način pružanja zdravstvene zaštite azilanta, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom sukladno članku 21. stavku 4. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 80/13., 15/18., 26/21. i 46/22.).

U odnosu na preporuku 87. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da osigura provođenje tečajeva hrvatskog jezika za strane radnike, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje u svibnju 2024. kroz sustav vaučera omogućilo učenje hrvatskoga jezika stranim radnicima iz trećih zemalja u sektorima i zanimanjima gdje je poznavanje hrvatskoga jezika ključno za kvalitetno obavljanje posla. Programi polaznicima omogućavaju razvoj osnovnih temelja komunikacije na radnom mjestu u sektorima graditeljstva, turizma i ugostiteljstva, prerađivačke i prehrambene industrije.

Na stranici 153 Izvješća (poglavlje 2.18. Osobe raseljene iz Ukrajine) navodi se kako su Udruge raseljenih osoba izvijestile pučku pravobraniteljicu da osobe raseljene iz Ukrajine nisu dovoljno informirane o svojim pravima te su izložene poteškoćama, poput nemogućnosti upisa djece u vrtiće što roditeljima otežava zaposlenje. Vlada Republike

Hrvatske obavještava kako su detaljne informacije o pravima raseljenih osoba iz Ukrajine objavljene na mrežnoj stranici Hrvatska za Ukrajinu, na hrvatskom i ukrajinskom jeziku, a također i na mrežnim stranicama većine nadležnih institucija u Republici Hrvatskoj. Također o svojim pravima i obavezama osobe mogu dobiti informacije na hrvatskom i ukrajinskom jeziku na otvorenom besplatnom broju 114 te upitima putem elektroničke pošte privremena.zastita@mup.hr.

Vezano uz tekst na stranici 154 o važnosti usklađivanja članka 92. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti s člankom 19. stavkom 2. Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (u daljnjem tekstu: Direktiva o privremenoj zaštiti), Vlada Republike Hrvatske ističe da je člankom 92. stavkom 1. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti propisano da stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, dok je stavkom 2. propisano da postupak povodom zahtjeva za međunarodnu zaštitu može biti okončan i nakon prestanka privremene zaštite. Člankom 79. stavkom 5. navedenoga Zakona propisani su decidirani načini prestanka privremene zaštite i to istekom najduljeg dopuštenog vremena te odlukom Vijeća Europske unije. Vlada Republike Hrvatske je mišljenja kako navedena odredba Zakona nikako nije u suprotnosti s člankom 19. Direktive o privremenoj zaštiti te ukazuje da status privremene zaštite prestaje zakonom propisanim načinima, a ne podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Radi se o odredbi Zakona koja omogućava raseljenim osobama da, dok uživaju sva prava koja proizlaze iz statusa privremene zaštite, podnesu zahtjev za međunarodnu zaštitu, ali ne mogu istodobno uživati dva statusa, upravo kako je to navedeno u članku 19. stavku 1. Direktive o privremenoj zaštiti: "Države članice mogu predvidjeti da osoba ne može istodobno uživati privremenu zaštitu i imati status podnositelja.". Stavkom 2. navedenog članka Direktive propisano je da u slučajevima kada, nakon što je razmotren, zahtjev za međunarodnu ili drugu zaštitu nije odobren osobi koja ima pravo na privremenu zaštitu ili je već uživa, države članice, ne dovodeći u pitanje članak 28. Direktive (isključenje privremene zaštite), osiguravaju da ta osoba dobije ili nastavi uživati privremenu zaštitu u preostalom razdoblju trajanja zaštite.

U odnosu na stranicu 167 Izvješća u dijelu koji se odnosi na digitalizaciju pravosuđa, odnosno objave sudskih odluka, Vlada Republike Hrvatske ističe da se temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima započelo s javnom objavom anonimiziranih sudskih odluka od 1. siječnja 2025. Uz to, na temelju navedenog Zakona donesen je i Pravilnik o načinu anonimizacije, objave i pretraživanja anonimiziranih sudskih odluka („Narodne novine“, broj 134/24.) koji je s danom 1. siječnja 2025. stupio na snagu. Pravilnikom je detaljno propisan način anonimizacije, objave i pretraživanja anonimiziranih sudskih odluka kojima se postupak dovršava i koje se javno objavljuju na posebnoj mrežnoj stranici. Vlada Republike Hrvatske potvrđuje da Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u pravosuđu koristi umjetnu inteligenciju i rješenja temeljena na njoj koja nemaju negativan utjecaj na prava građana.

Na preporuku 92. Ministarstvu pravosuđa i uprave da pravovremeno raspisuje natječaj za financiranje pružatelja primarne pravne pomoći te ga provede u primjerenom roku, Vlada Republike Hrvatske ističe da će Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije raspisivati i provoditi natječaje u zadanim rokovima.

Vezano uz preporuku 97. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da nastavi s provedbom edukacija o zločinima iz mržnje i govoru mržnje kako bi se istima obuhvatio što veći broj dionika iz tijela koja se bave prepoznavanjem i procesuiranjem ovih djela, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina tijekom 2023. godine, u suradnji s Pravosudnom akademijom u sklopu provedbe stručnih seminara za suzbijanje zločina iz mržnje i govora mržnje, proveo dvije edukacije za 50 sudaca, sudskih savjetnika, djelatnika državnog odvjetništva i policijskih službenika s područja Zagrebačke, Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske, Primorsko-goranske, Istarske i Zadarske županije.

Vlada Republike Hrvatske ukazuje da se na stranicama 186 i 187 Izvješća navode netočni statistički podaci o kaznenim djelima počinjenim u svezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.). Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, u 2023. godini Ministarstvo unutarnjih poslova je postupalo povodom 85 kaznenih djela zločina iz mržnje, od kojih je razriješeno 69 predmeta. Navedena brojka predstavlja porast od 66,7 % u odnosu na 2022. godinu kada je, prema podacima istog tijela, postupano povodom 51 kaznenog djela zločina iz mržnje. U 2023. godini Ministarstvo unutarnjih poslova najčešće je postupalo povodom kaznenih djela prijetnje (35) i oštećenja tuđe stvari (17), nasilničkog ponašanja (8), tjelesne ozljede (6) i povrede djetetovih prava (5). Većina ovih kaznenih djela (61) bila je motivirana nacionalnim podrijetlom, nakon čega slijedi spolna orijentacija (13), vjeroispovijest (6) te rasna pripadnost ili boja kože (5).

U odnosu na stranicu 189 skrećemo pažnju kako se izdvojeni navod „...nitko me nije obavijestio da su osumnjičenici pušteni iz istražnog zatvora...“, a koji se nalazi u poglavlju 2.20.8. Podrška žrtvama i svjedocima, mogao biti protumačen na način da se radi o propustu Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, stoga ističemo kako je Zakonom o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 126/19., 130/20., 80/22., 36/24. i 72/15.) u članku 125.a propisano da će sud žrtvu, ako se tog prava nije odrekla, putem policije odmah obavijestiti o ukidanju istražnog zatvora protiv okrivljenika, osim ako bi se time ugrozila sigurnost okrivljenika.

U vezi preporuke 113. Ministarstvu zdravstva i Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, da evaluiraju i objedine podatke o zdravlju građana prikupljene od 2016. godine i nastave provoditi biološki monitoring građana Slavonskog Broda do 2025. godine, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u okviru Nacionalnog plana razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine, pod posebnim ciljem 1. Bolje zdrave životne navike i učinkovitija prevencija bolesti koji su vodeći javnozdravstveni problem, a u svrhu njegovog ostvarenja ugrađena mjera: Prevencija bolesti uslijed štetnog djelovanja čimbenika okoliša. Ministarstvo zdravstva kontinuirano surađuje s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije koji u okviru projekta „Utjecaj onečišćenja iz zraka na biomarkere izloženosti i učinka u populaciji ljudi u Slavonskom Brodu“ u 2024. godini, pored biomarkera analizira i podatke iz rutinske zdravstvene statistike. Nastavak ovih aktivnosti u narednom razdoblju ovisit će o rezultatima i zaključcima prethodnih studija i analiza.

U odnosu na ponovljenu preporuku 114. Ministarstvu zdravstva, županijama i zavodima za javno zdravstvo, da na lokacijama centara za gospodarenje otpadom, crnih točaka, industrijskih postrojenja i drugih zahvata s emisijama onečišćujućih tvari u okoliš, izrade program zaštite zdravlja mještana i provode kontinuirani biološki monitoring lokalnog

stanovništva, Vlada Republike Hrvatske navodi da Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Mreža timova javne zdravstvene službe vezano uz svoje zakonske obaveze, a temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22., 33/23. i 36/24.) obavljaju sve poslove iz područja zdravstvene ekologije. Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo zdravstva intenzivno rade na unapređenju zdravstvene ekologije i teritorijalnoj pokrivenosti stručnjacima kroz Mrežu javne zdravstvene službe, na način da se zavodima za javno zdravstvo odobrio po jedan tim zdravstvene ekologije po županiji od 1. siječnja 2020., sastavljen od jednog liječnika specijalista epidemiologije i jednog sanitarnog inženjera. U zavodima za javno zdravstvo postepeno se popunjava mreža timova zdravstvene ekologije (trenutno je u mreži 12 timova ugovoreno s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje od planirana 22). Županijski zavodi za Javno zdravstvo i drugi službeni laboratoriji provode monitoring okoliša (vode, zraka, hrane, tla, mora) prema planovima i programima napravljenim na osnovu procjene rizika za određeno područje te se na osnovu tih nalaza prati izloženost populacije određenim čimbenicima okoliša u područjima s potencijalnim onečišćivačima okoliša. Ako se monitoringom ukaže na odstupanje od zakonski propisanih vrijednosti, provode se popravne radnje za uklanjanje izloženosti štetnom čimbeniku odnosno za smanjenje izloženosti na zakonski prihvatljive razine.

U odnosu na tekst na stranici 230 koji se tiče kaznenog djela 307.a Kaznenog zakona, a u kojem se navodi da bi predloženom definicijom kaznenog djela sudionici prethodnog kaznenog postupka koji bi javno progovorili o nepravilnostima u radu pravosudnog aparata za koje su saznali u svom radnom okruženju, mogli kazneno odgovarati, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je navedenim Zakonom, u članku 307.a stavku 1. propisano da će se pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vježbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji tijekom prethodnog kaznenog postupka koji se na temelju zakona smatra nejavnim, neovlašteno otkrije sadržaj izvidne ili dokazne radnje, s ciljem da ga učini javno dostupnim, kazniti kaznom zatvora do tri godine. Stavak 2. istoga članka propisuje da počinjenje, pomaganje ili poticanje kaznenog djela iz stavka 1. toga članka ne može ostvariti onaj tko obavlja novinarski posao.

U odnosu na preporuku 116. upućenu Vladi Republike Hrvatske da tijelima državne uprave izda uputu o potrebi pravodobnog i efikasnog postupanja po prijavama nepravilnosti kada su nadležna za postupanje prema sadržaju prijave po Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“, br. 46/22.) te dostavljanja obavijesti pučkoj pravobraniteljici o poduzetom i ishodu postupanja u zakonskim rokovima, Vlada Republike Hrvatske navodi da Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, s obzirom na ustrojstvene izmjene glede tijela državne uprave, razmatra upućivanje dopisa kojim će se podsjetiti tijela državne uprave na obveze koje proizlaze iz Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, uključujući obvezu uspostave kanala unutarnjeg prijavljivanja i imenovanja povjerljive osobe. Nadalje, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u suradnji s Državnom školom za javnu upravu kontinuirano provodi edukacije predstavnika javnog sektora o Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti s ciljem osvještavanja i kvalitetnije implementacije obveza propisanih tim Zakonom.

U odnosu na preporuku 118. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da izmjenama Sudskog poslovnika predmetima koji se vode na temelju Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti i u kojima se stranke na njega pozivaju dodijeli posebnu oznaku, kako bi se o ovim predmetima mogle voditi posebne evidencije i statistički podaci, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u provedbi

zakonske obveze objavilo Obrazac za statističko praćenje sudskih predmeta vezanih uz sudsku zaštitu prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“, broj 39/23.). Nadalje, sustav eSpis doraden je na način da se predmeti koji se vode na temelju Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti i u kojima se stranke na njega pozivaju mogu identificirati.

Na preporuku 119. Ministarstvu pravosuđa i uprave i Pravosudnoj akademiji, da nastave kontinuirano provoditi edukacije pravosudnih dužnosnika o primjeni Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, Vlada Republike Hrvatske izvješćuje da je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, kao i proteklih godina, dalo prijedlog Programskom vijeću Pravosudne akademije za nastavkom provedbe edukacija za pravosudne dužnosnike o primjeni Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, kako bi se osigurala kontinuirana edukacija.

Vezano uz preporuku 121. Ministarstvu unutarnjih poslova, da razmotri potrebu izmjene propisa kojima bi se precizirala procedura prijave prebivališta u slučajevima uskrate suglasnosti za prijavu od strane stanodavaca, Vlada Republike Hrvatske navodi da je odredbom članka 2. stavka 1. Zakona o prebivalištu („Narodne novine“, br. 144/12., 158/13. i 114/22.) prebivalište definirano kao mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih uz životne interese kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi.

Prema članku 10. stavku 3. navedenoga Zakona, osoba koja prijavljuje prebivalište ili boravište na adresi stanodavca dužna je priložiti i ovjerenu izjavu stanodavca kojom on daje suglasnost za prijavu, a stanodavac može suglasnost dati i neposredno u policijskoj upravi ili policijskoj postaji koja evidentira prijavu. Dakle, za prijavu prebivališta na nekretnini u tuđem vlasništvu, potrebna je suglasnost vlasnika nekretnine. Odredbama istog Zakona propisano je da je i osoba koja daje stan na korištenje drugoj osobi na razdoblje duže od tri mjeseca dužna nadležnom tijelu u roku od 15 dana od dana kada je stan dala na korištenje dostaviti podatke o osobi kojoj je stan dala na korištenje te mjestu i adresi na kojoj se stan nalazi, a nadležno tijelo će te podatke evidentirati u zbirci podataka o prebivalištu i boravištu. U protivnom, podliježe prekršajnoj odgovornosti. Dakle, odredbama Zakona o prebivalištu propisane su obveze kako za najmoprimca tako i za najmodavca. Ministarstvo unutarnjih poslova nije dužno iznalaziti rješenje gdje će građani, koji imaju sredstva za uzdržavanje prijaviti svoje prebivalište, a gdje boravište, već je nadležno postupati (evidentirati prijavu) po zahtjevu stranke.

Na stranici 251 Izvješća, u odnosu na dio teksta koji se odnosi na Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu, a u kojem se navode nacionalne naknade za starije, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su se Ministarstvu unutarnjih poslova obraćale nezadovoljne stranke koje zbog neispunjenog uvjeta prebivališta na području Republike Hrvatske u neprekidnom trajanju od 20 godina nisu mogle ostvariti pravo na nacionalnu naknadu za starije osobe, jer u zbirci podataka nisu imale evidentirano prebivalište u potrebnom trajanju, a koje su tvrdile da cijelo vrijeme prebivaju u Republici Hrvatskoj, uglavnom na istoj adresi.

Vezano uz navedenu problematiku održan je sastanak predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova s predstavnicima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i HZMO-a na kojem je, između ostalog, ukazano na nejednako postupanje policijskih uprava povodom zahtjeva stranaka koje je HZMO uputio radi reguliranja prebivališta, odnosno da su neke policijske uprave provele odgovarajuće provjere te kad su provjerama utvrdile da je osoba stvarno živjela neprekidno u nekom mjestu, ažurirale su podatke u zbirci podataka o prebivalištu i boravištu, dok su druge policijske uprave to odbijale.

Radi ujednačenog postupanja u svibnju 2023. Ministarstvo unutarnjih poslova dalo je uputu svim policijskim upravama i pripadajućim policijskim postajama u kojoj je zatraženo da se u slučajevima kada se policijskoj upravi ili postaji radi ažuriranja podataka o prebivalištu obrati osoba kojoj je odbijen zahtjev za nacionalnu naknadu za starije osobe, savjesno provede postupak utvrđivanja svih činjenica te ako se na temelju utvrđenih činjenica može utvrditi da je osoba stvarno prebivala na adresi s koje je odjavljena s danom 30. prosinca 2014. po sili zakona sukladno članku 18. stavku 3. Zakona o prebivalištu, da joj se u zbirci podataka o prebivalištu i boravištu kroz obnovu postupka ili na drugu odgovarajući način ažuriraju podaci o prebivalištu. Kako se u ovim slučajevima radi o starijim osobama, koje ispunjavaju ostale uvjete za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu za starije osobe te spadaju u kategoriju socijalno najugroženijeg stanovništva, policijske uprave i postaje su upozorene na potrebnu posebne pozornosti u provođenju traženih provjera, kako te osobe ne bi nepravедno bile zakinute za naknadu koja im je uglavnom jedini izvor novčane pomoći.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske napominje da je građanin u skladu s odredbama Zakona o prebivalištu obavezan prijaviti svaku promjenu prebivališta te da Ministarstvo unutarnjih poslova vodi evidenciju prijavljenog prebivališta, a ne evidenciju stvarnog življenja osobe u određenom mjestu i na određenoj adresi.

U svakom konkretnom slučaju u kojem je građanin izgubio određeno pravo ili nije stekao određeno pravo za ostvarivanje, a zbog prebivališta koje je bilo uvjet za ostvarivanje istog, potrebno je nedvojbeno utvrditi radi li se o postupku koji je provela policijska uprava/polijska postaja, odnosno je li postupak nepotpuno proveden i ima li osnova za obnovu postupka ili se radi o propustu same stranke koja u određenom mjestu i na određenoj adresi u određenom vremenskom razdoblju nije prijavila prebivalište.

Vezano uz tekst na stranici 252 i ponovljene primjedbe o dugotrajnosti postupaka stjecanja hrvatskog državljanstva i ukazivanje na rokove propisane ZUP-om, napominjemo da za stjecanje državljanstva Republike Hrvatske, kao države članice Europske unije, postoji izuzetno veliko zanimanje, naročito potomaka hrvatskih iseljenika iz država Južne Amerike, ali i iz drugih država (SAD, Kanada, Australija), kao i iz država nastalih na području bivše SFRJ (Republika Srbija, Bosna i Hercegovina). Većinu zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva Ministarstvo unutarnjih poslova zaprima od diplomatsko-konzularnih tijela Republike Hrvatske u inozemstvu koji se dostavljaju diplomatskom poštom (u čemu već prođe određeno vrijeme od dana podnošenja zahtjeva).

Vlada Republike Hrvatske ističe da su posljednje izmjene i dopune Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, br. 53/91., 70/91., 28/92., 113/93. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 04/94., 130/11., 110/15., 102/19. i 138/21.) značajno povećale broj zaprimljenih zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva što dovodi do preopterećenosti djelatnika i svakako ima utjecaj na dinamiku rješavanja zahtjeva stranaka, primjeri kojih se navode u Izvješću.

U Izvješću se navodi da stranke pokreću postupak radi zaštite svojih prava ili interesa, međutim, treba naglasiti da ni prema hrvatskom, a niti prema međunarodnom pravu, ne postoji pravo na stjecanje državljanstva stranih državljana (rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-1559/2000, od 12. ožujka 2003. („Narodne novine“, broj 44/03.). Kako se u Izvješću spominju slučajevi po zahtjevima za stjecanje hrvatskog državljanstva temeljem pripadnosti hrvatskom narodu, sukladno odredbi članka 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu, Vlada Republike Hrvatske pojašnjava da u navedenim postupcima često dolazi

do pogrešnog izjednačavanja kategorije pripadnosti hrvatskom narodu s kategorijom hrvatskog državljanstva.

Primjerice, stranka iz Republike Srbije ili iz Bosne i Hercegovine pokrene postupak stjecanja hrvatskog državljanstva na temelju navedene pravne osnove priloživši domovnicu jednog od roditelja, bez ikakvih dokaza da je taj roditelj, osim što je hrvatski državljanin, po narodnosti Hrvat/Hrvatica odnosno, podaci upućuju da uopće nije riječ o pripadnicima hrvatskog naroda, dok za sebe priloži jedan ili dva dokaza o izjašnjavanju pripadnosti hrvatskom narodu pribavljenih neposredno prije podnošenja zahtjeva (primjerice, stranka zatraži u matičnom uredu da joj se upiše podatak Hrvat/Hrvatica u rubriku Nacionalnost matice rođenih ili se učlani u neko hrvatsko društvo ili udrugu). U takvim slučajevima postupak će potrajati dok se, nakon pribavljene dopune zahtjeva, u potpunosti ne utvrdi činjenično stanje i donese meritorna odluka.

Vezano uz primjedbu za dugo rješavanje zahtjeva za produženje privremenih boravaka, Vlada Republike Hrvatske ističe da povećanje broja zahtjeva za dozvole za boravak i rad u jednom broju slučajeva uzrokuje dulje rokove izdavanja dozvola za boravak i rad te općenito rješavanja ostalih statusnih pitanja državljana trećih zemalja. Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano poduzima mjere kako bi se postupci po zahtjevima za rješavanje statusnih pitanja državljana trećih zemalja proveli u što je moguće kraćim rokovima. Mjere koje se poduzimaju su, između ostalog, dodatno opremanje policijskih uprava odnosno policijskih postaja informatičkom opremom, dodatno jačanje ljudskih kapaciteta u policijskim upravama/postajama, kao i u sjedištu Ministarstva te reorganizacija poslovnih procesa kako bi oni bili učinkovitiji. U cilju administrativnog rasterećenja svih dionika, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima („Narodne novine“, broj 40/25.) propisano je izdavanje dozvola za boravak i rad do tri godine, a za sezonske radnike do devet mjeseci, ovisno o trajanju ugovora o radu.

Vezano uz presudu Europskog suda za ljudska prava od 5. prosinca 2023. u predmetu F.S. protiv Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske objašnjava da se radi o postupku koji se vodio na temelju odredbi ranije važećega Zakona o strancima („Narodne novine“, br. 130/11., 74/13., 69/17., 46/18., 53/20.). Imajući u vidu navedenu presudu, u važećem Zakonu o strancima propisano je da će se u odlukama koje se donose sukladno odredbama toga Zakona, na temelju sigurnosne provjere u svrhu utvrđivanja razloga nacionalne sigurnosti, navesti zakonska odredba te oni podaci čije otkrivanje ne bi moglo ugroziti interese nacionalne sigurnosti. Slijedom navedenoga, državljane trećih zemalja u slučaju odbijanja zahtjeva za dozvolu za boravak i rad, privremeni boravak te stalni boravak ili dugotrajno boravište iz razloga zaštite nacionalne sigurnosti upoznaje se s razlogom odbijanja, koji razlozi se navode i u obrazloženju odluke.

U vezi teksta na stranici 257, u trećem odlomku u kojem se pozdravljaju izmjene Pravilnika o boravku u prihvatnom centru za strance i način izračuna troškova prisilnog udaljenja („Narodne novine“, br. 145/21., 155/22. i 137/23.) (na način da se, između ostalog, prilikom smještaja u prihvatni centar za strance provjerava je li stranac upoznat s pravom na besplatnu pravnu pomoć, a ako nije, da ga se obavijesti o istom, omogućavaju se dnevni susreti i druženja članova obitelji ako nisu smješteni u iste prostorije te se olakšava pristup odvjetniku), ali i ukazuje na potrebu osiguravanja šireg pristupa besplatnoj pravnoj pomoći, Vlada Republike Hrvatske ističe kako organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih prava, sukladno Zakonu o strancima, imaju pravo na najavljene posjete prihvatnim centrima za strance, a Ministarstvo unutarnjih poslova ima sklopljene sporazume o suradnji s više

međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva u vezi posjećivanja centara. Također, Ministarstvo unutarnjih poslova je u suradnji s organizacijama civilnog društva uspostavilo Nezavisni mehanizam nadzora zaštite temeljnih prava u postupanju policijskih službenika u području zaštite granice, nezakonitih migracija i međunarodne zaštite, koji se provodi i u prihvatnim centrima za strance. Pored toga, stranac smješten u centar može komunicirati s odvjetnikom i drugim osobama izvan centra putem javne telefonske govornice postavljene u centru te putem svog mobilnog telefona, sukladno Pravilniku o boravku u prihvatnom centru za strance o načinu izračuna troškova prisilnog udaljenja.

Nadalje, na stranici 258 Izvješća u kojem se navodi: „Pri tome, vezano uz navedeni porast broja osoba koje su izrazile namjeru za traženje međunarodne zaštite (namjera) ukazujemo da se u izvješćima OCD-a navodi kako su potvrde o izraženoj namjeri izdane i osobama koje nisu bile toga svjesne, već su mislile da im je uručeno rješenje o dragovoljnom povratku s rokom napuštanja RH/EGP od 7 dana“, kao i: „Pri tome treba naglasiti da je u listopadu 2023. MUP izvijestio kako 47 % osoba koje je izrazilo namjeru nije došlo u za to predviđenom roku u prihvatilišta, što se dijelom može obrazložiti i nerazumijevanjem trenutnog statusa i obveza koje iz njega proizlaze.“, Vlada Republike Hrvatske napominje kako se, prilikom postupanja prema državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave, osigurava da isti razumiju jezik na kojem se vodi postupak. Ako državljanin treće zemlje ne razumije jezik na kojem se vodi postupak osigurava se prevođenje u postupku, koje može biti i putem telefona. Sve policijske postaje raspolažu s jedinstvenim popisom prevoditelja za strane jezike koje govore državljani trećih zemalja koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj.

Pored toga, državljanima trećih zemalja koji izraze namjeru za međunarodnu zaštitu uručuje se pisana obavijest s informacijama o postupku međunarodne zaštite, kao i pisana obavijest o svrsi uzimanja otisaka prstiju za EURODAC (Europski sustav za usporedbu otisaka prstiju podnositelja zahtjeva za azil). Navedene pisane obavijesti su prevedene na jezike koje državljani trećih zemalja razumiju, i to na: albanski, arapski, bengalski, engleski, farsi, francuski, hindu, paštu, ruski, somalski, španjolski, turski i urdu. Državljanin treće zemlje svojim potpisom na pisanoj obavijesti potvrđuje da je upoznat s njezinim sadržajem.

Također, državljanima trećih zemalja koji su nezakonito ušli u Republiku Hrvatsku, rješenja o povratku s rokom za dragovoljni odlazak iz Europskoga gospodarskog prostora donose se na jeziku koji isti razumiju. Obrasci rješenja su do sada tiskani na sljedećim jezicima: albanski, arapski, bengalski, engleski, farsi, francuski, hindu, paštu, ruski, somalski, španjolski, turski i urdu. Primitak rješenja državljanin treće zemlje potvrđuje svojim potpisom na dostavnici.

Vezano uz ponovljenu preporuku 122. Ministarstvu unutarnjih poslova da pripremi prijedlog izmjena Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti kojim bi se sudsko preispitivanje zakonitosti rešenja o ograničenju slobode kretanja tražitelja međunarodne zaštite uredilo kako je trenutno regulirano za iregularne migrante Zakonom o strancima, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je mjera ograničenja slobode kretanja u potpunosti u skladu s Direktivom 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvrat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka) te da se sukladno odredbama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti izriče isključivo individualnom procjenom na temelju svih činjenica i okolnosti konkretnog slučaja, sukladno članku 54. navedenoga Zakona.

Isto tako Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 70/15., 127/17., 33/23., 17/25.) propisano je kako upravni sud odluku o tužbi protiv rješenja o ograničenju slobode kretanja donosi nakon usmene rasprave i dostave spisa predmeta. Ako nadležni upravni sud utvrdi da rješenje nije zakonito, Ministarstvo unutarnjih poslova je dužno postupiti po izrečenoj presudi i tražitelja odmah pustiti na slobodu. Upravo je ocjena zakonitosti pojedinačne odluke javnopravnog tijela, protiv koje nije dopušteno izjaviti redovni pravni lijek, predmet upravnog spora, sukladno Zakonu o upravnim sporovima („Narodne novine“, br. 20/10., 143/12., 152/14., 94/16. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 29/17. i 110/21.) i po tome se ne razlikuje od instituta ograničenja slobode kretanja reguliranog u Zakonu o strancima.

Vezano uz ponovljenu preporuku 123. Ministarstvu unutarnjih poslova, da organizacijama civilnoga društva omogući pristup prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite, kao i napomenu o otežanoj identifikaciji ranjivosti tražitelja međunarodne zaštite, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u objektima prihvatilišta tražiteljima osiguran pristup adekvatnoj psihosocijalnoj podršci kroz individualne razgovore i tematske grupne radionice. Prilikom provođenja aktivnosti, posebna se skrb i potpora osiguravaju ranjivim skupinama. Uspostavljen je sustav praćenja, procjene i odgovora na potrebe ranjivih skupina, posebice djece bez pratnje, osoba s problemima mentalnog zdravlja, kao i osoba koje su pretrpjele traumu i mučenje. Zajednička suradnja službenika Prihvatilišta i djelatnika Hrvatskog crvenog križa i Medicines du monde (MDM) naglasak stavlja upravo na rad s ranjivim skupinama.

Što se pak tiče preporuke zapošljavanja novih službenika, Vlada Republike Hrvatske napominje da se Ministarstvo unutarnjih poslova kao i većina drugih ministarstva suočava sa slabim odazivom kandidata na javne natječaje pa tako i smanjenim brojem kandidata koji u konačnici budu primljeni u državnu službu. Očekuje se da će rješavanju navedenog izazova uvelike pridonijeti i odredbe Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, br. 155/23. i 85/24.) usvojenog krajem 2023. godine.

Također, Vlada Republike Hrvatske naglašava da je Ministarstvo unutarnjih poslova otvoreno prema sklapanju sporazuma o međusobnoj suradnji s udrugama civilnoga društva na području pružanja podrške tražiteljima međunarodne zaštite smještenim u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu i Kutini. Međutim, Ministarstvo unutarnjih poslova kao tijelo nadležno za prihvrat tražitelja međunarodne zaštite odlučuje o suradnji, prvenstveno uzimajući u obzir aktivnosti koje je potrebno dodatno provoditi u prihvatilištima u Zagrebu i Kutini, sukladno potrebama tražitelja međunarodne zaštite te odgovarajućim prostornim uvjetima. Sve udruge civilnoga društva zainteresirane za rad s tražiteljima mogu svoje aktivnosti provoditi i u vlastitim prostorijama, a Ministarstvu unutarnjih poslova dostaviti promotivne materijale o uslugama koje provode na jezicima kojima se služe tražitelji i oni će biti postavljeni na vidljiva i lako dostupna mjesta unutar objekata kao što je navedeno Ministarstvo i do sada činilo. Upravo se na taj način može započeti s ranom integracijom tražitelja i jačanjem njihove socijalne uključenosti.

Pored toga, Vlada Republike Hrvatske napominje da se na javni natječaj za financiranje projekata u području pružanja psihosocijalne podrške i socijalnih usluga tražiteljima međunarodne zaštite u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju objavljen 7. ožujka 2023. prijavila samo jedna udruga civilnoga društva.

Vezano uz ponovljenu preporuku 124. kojom se predlaže Ministarstvu unutarnjih poslova, da bilježi odvrćanja i druga postupanja na granicama, Vlada Republike Hrvatske ističe kako policijski službenici bilježe sva postupanja na državnoj granici, kako je uređeno propisima o nadzoru državne granice, propisima o strancima, propisima o međunarodnoj i privremenoj zaštiti te ostalim nacionalnim propisima.

Vođenje evidencije o primjeni mjere odvrćanja iz članka 13. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama), nije moguće. Naime, vođenje takve evidencije nije propisano zakonom niti drugim propisom, a osobe prema kojima je primijenjena takva mjera nisu ušle u Republiku Hrvatsku.

U dopisu pučke pravobraniteljice prema Ravnateljstvu policije od 1. lipnja 2023., koji se odnosi na predmet postupanja prema državljaninu treće zemlje, navedeno je da su njezini djelatnici tijekom posjeta Postaji granične policije Gruda (u daljnjem tekstu: PGP Gruda) uvidom u spise predmeta utvrdili da se u istoj bilježe postupci odvrćanja. Uprava za granicu Ravnateljstva policije provela je izvanredni nadzor u PGP Gruda, prilikom kojeg su obavljeni razgovori sa zamjenikom načelnika, pomoćnikom načelnika za graničnu kontrolu, šefom smjene i policijskom službenicom za nezakonite migracije, a izvršen je i uvid u dokumentaciju u postupanju prema tom državljaninu treće zemlje te dokumentaciju koja se odnosi na postupanje policijskih službenika za zaštitu državne granice. Nadzorom nije utvrđeno da se u PGP Gruda vodi obrazac pod nazivom "Odvrćanje stranih državljana" u kojem se bilježi, datum, mjesto, vrijeme, osobni podaci, državljanstvo, stvarno mjesto zatjecanja, evidentirano mjesto zatjecanja i mjesto odvrćanja, kao i podaci o predmetima pronađenima pregledom (mobitelima, papirima i drugim stvarima od interesa za službu) niti bilo kakva evidencija koja se odnosi na primjenu mjere odvrćanja. Pučkoj pravobraniteljici je odgovoreno da dostavi dodatna saznanja (ako i s kojima raspolaže) u vezi vođenja evidencije odvrćanja u PGP Gruda, a koja do trenutka izrade ovog dokumenta nisu zaprimljena.

Vezano uz preporuku 125. Ministarstvu unutarnjih poslova da u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini žurno osigura veći broj toaleta i kupaonica, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo unutarnjih poslova, imajući u vidu da se radi o objektu za smještaj ranjivih skupina, kontinuirano ulaže napore u unapređenje kvalitete života tražitelja smještanih u navedenom Prihvatilištu. O tome svjedoče i dva velika infrastrukturna projekta uređenja čija je provedba bila sufinancirana sredstvima u okviru Prijelaznog instrumenta „Transition Facility” i Fonda za azil, migracije i integraciju. Naime, obnovljen je objekt Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini, kroz projekt „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini“, pri je čemu ukupna vrijednost projekta iznosila 1.251.000,00 eura. Nadalje, proveden je i projekt „Pomoć u održavanju adekvatne razine smještaja u prihvatilištima za tražitelje azila“, a ukupna vrijednost navedenog projekta iznosila je 1.615.000,00 eura.

Vezano uz prenamjenu postojećih objekata napominjemo da se uvjeti smještaja u prihvatilištima u Zagrebu i Kutini kontinuirano poboljšavaju u skladu sa sredstvima dostupnim u okviru EU fondova ili državnog proračuna.

Vezano uz preporuku 126. Ministarstvu unutarnjih poslova da poveća broj smještajnih jedinica za tražitelje međunarodne zaštite, kao i tvrdnju o prekapacitiranosti objekata prihvatilišta tijekom 2023. godine, Vlada Republike Hrvatske tj. Ministarstvo unutarnjih poslova napominje kako se učestalo nalazilo u situaciji da je zbog migracijskih

kretanja bilo potrebno aktivirati dodatne smještajne kapacitete za hitne slučajeve u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu i Kutini, što je utjecalo na svakodnevnu rutinu u istima. Služba za prihvati i smještaj tražitelja međunarodne zaštite u dijelovima objekata Prihvatilišta s najboljim je namjerama uspostavila dodatne kapacitete kako bi se smjestile sve pristigle osobe gdje su im besplatno organizirana tri obroka, potrebna zdravstvena skrb, higijenski pribor te uredan smještaj u čvrstom objektu uzimajući u obzir posebne potrebe osoba, primarno ranjivih osoba kao što su obitelji s djecom, koje se uvijek smještaju u adekvatne sobe.

Isto tako Vlada Republike Hrvatske odlučno odbacuje tvrdnju da su tražitelji međunarodne zaštite smješteni u prihvatilištima izloženi sigurnosnim rizicima te ističe da su za sigurnost u objektima zaduženi djelatnici zaštitarske službe. Svaku prijavu nasilja neovisno o vrsti, službenici trenutno prosljeđuju nadležnoj policijskoj postaji. Stanje sigurnosti u i oko objekta je na visokoj razini, a pojačana je i prisutnost policijskih službenika. Sve navedeno pridonosi sigurnosti u i izvan objekata prihvatilišta, a svim tražiteljima se osiguravaju sva potrebna prihvatna jamstva, uključujući i prije svega - sigurno okruženje.

Vezano uz napomenu na stranici 260 Izvješća, da je u razdoblju od svibnja do kraja kolovoza 2023. došlo do prekida u pružanju aktivnosti koje je Medecins du Mond (MdM) provodio u prihvatilištima u Zagrebu i Kutini, Vlada Republike Hrvatske ističe da nije došlo do prekida u kontinuitetu dostupnosti medicinskih usluga tražiteljima u Prihvatilištima. Naime, zahvaljujući suradnji s Domom zdravlja Zagreb-Centar, u Prihvatilištu su do ponovnog dolaska Medecins du Mond (MdM-a) svakodnevno bili prisutni liječnik te medicinski tehničar. Isto tako, službenici Ministarstva unutarnjih poslova su svakodnevno u koordinaciji s liječnikom organizirali specijalističke liječničke preglede u zdravstvenim ustanovama izvan Prihvatilišta.

Vlada Republike Hrvatske napominje i da je Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova, kao Upravljačko tijelo u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa Fonda za azil, migracije i integraciju, 25. travnja 2024. donijela Odluku o dodjeli financijskih sredstava Medecins du Mond (MdM) za provedbu projekta „6P- Potpora u pružanju zdravstvene skrbi tražiteljima međunarodne zaštite” u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju. Ukupna vrijednost navedenog projekta iznosi 1.686.647,61 euro s PDV-om, od čega Europska unija financira maksimalno do 75 % ukupnih opravdanih troškova po sklopljenom ugovoru.

Vezano uz ponovljenu preporuku 127. kojom se predlaže Ministarstvu unutarnjih poslova da instituciji pučke pravobraniteljice omogući uvid u sve podatke o postupanju prema iregularnim migrantima, uključujući podatke koji se nalaze u Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: IS MUP-a), Vlada Republike Hrvatske napominje da policijski službenici ne smiju omogućiti pristup IS MUP-a drugim osobama koje za to nemaju ovlaštenje, a kršenje navedene obveze smatra se težom povredom službene dužnosti sukladno Zakonu o policiji („Narodne novine“, br. 34/11., 130/12., 89/14., 151/14., 33/15., 121/16., 66/19. i 155/23.). Kada provodi ispitni postupak pučki pravobranitelj može sukladno članku 24. Zakona o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“, broj 76/12.), od tijela prema kojem postupa zatražiti potrebne informacije, podatke, objašnjenja, akte i drugu dokumentaciju, u vezi čega određuje rok u kojem su ta tijela dužna udovoljiti njegovom traženju. Iz navedene zakonske odredbe ne proizlazi opća ovlast pučkog pravobranitelja na pristup IS MUP-a, već je navedeno pravo ograničeno na ispitni postupak konkretnog slučaja i na način da se traženi podaci dostavljaju u određenom roku. U tu svrhu, Ministarstvo unutarnjih poslova je izradilo obrazac zapisnika o zaprimanju zahtjeva za ispis iz IS MUP-a, na temelju

kojega se djelatnicima Ureda pučkog pravobranitelja može izdati ispis, a koji im je prvi puta predan tijekom posjeta Policijskoj postaji Gvozd 9. srpnja 2021.

U vezi s navedenim, Vlada Republike Hrvatske napominje da je način pristupa podacima u IS MUP-a uređen Sporazumom o Nezavisnom mehanizmu nadzora koji se provodi od 2021. godine. Mehanizam je uspostavljen u suradnji s Europskom komisijom, a ima za cilj poslužiti kao efektivni neovisni nadzor postupanja policije prema nezakonitim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite te kao model svim državama članicama Europske unije za uspostavu monitoringa na vanjskoj granici u okviru Pakta o migracijama i azilu te je prvi i jedini takav u Europskoj uniji. Navedenim Sporazumom je predviđeno da neposredni provoditelji Mehanizma imaju pristup podacima iz IS MUP-a, ali na temelju pisanog ili usmenog zahtjeva danog na zapisnik pred Ministarstvom unutarnjih poslova. Neposrednim provoditeljima aktivnosti navedeno Ministarstvo će, u roku od 24 sata, dostaviti ispis podataka iz IS MUP-a prema traženju iz zahtjeva, koji mora biti sastavljen na način da je iz istog moguće utvrditi konkretan događaj ili osobu na koju se događaj odnosi. Navedeni način pristupa podacima iz IS MUP-a primjenjuje se i na pučku pravobraniteljicu.

Vezano uz ponovljenu preporuku 129. Ministarstvu unutarnjih poslova da se tijekom lišavanja slobode iregularnih migranata i tražitelja međunarodne zaštite osigura adekvatno prevođenje i nastavno na tvrdnju organizacija civilnoga društva za poteškoće tijekom prevođenja u situacijama koje nisu vezane uz upravni postupak, posebice u kontaktu djece bez pratnje i posebnih skrbnika, Vlada Republike Hrvatske ističe da se, ako postoji potreba za bilo kakav razgovor tražitelja s posebnim skrbnicima ili predstavnicima zavoda za socijalni rad, uvijek osiguravaju prevoditelji s Liste prevoditelja Ministarstva unutarnjih poslova.

Vezano uz tvrdnju da su odvjetnici ukazivali na neadekvatnost prostora za razgovore sa strankama u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu, Vlada Republike Hrvatske ističe da se radi o izoliranom prigovoru jedne odvjetnice, koja za to nije imala osnova jer joj je uvijek omogućen razgovor sa strankama u adekvatnim prostorijama Prihvatilišta, jednako kao i ostalim pružateljima pravne pomoći. Navedeno je i propisano člankom 56. stavkom 3. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti.

Na stranici 263 Izvješća se navodi da uvjeti smještaja u prostorijama za zadržavanje u tri postaje granične policije ne zadovoljavaju uvjete propisane Standardima Ministarstva unutarnjih poslova i Pravilnika o postupanju prema državljanima trećih zemalja ili te prostorije službeno nisu u funkciji te da je Postaja granične policije Cetingrad kao ustrojstvena jedinica Policijske uprave karlovačke s najviše postupanja prema iregularnim migrantima i tražiteljima, bez adekvatnih materijalnih uvjeta za zadržavanje osoba, a prostorije namijenjene za tu svrhu nisu u uporabi od 2017. godine. U vezi s navedenim, Vlada Republike Hrvatske ističe da se zbog novih modaliteta postupanja prema migrantima koji proizlaze iz Pakta o migracijama i azilu, odustalo od uređenja prostorija za kratkotrajno zadržavanje migranata u 26 policijskih postaja te se pristupilo izgradnji i opremanju jednog centra za registraciju svih migranata. Kako je Policijska uprava karlovačka pod najvećim migracijskim pritiskom, dana 19. studenog 2023. otvoren je Centar za registraciju tražitelja međunarodne zaštite na lokaciji Dugi Dol u obliku privremenog kontejnerskog rješenja koje se kao ad hoc rješenje financira iz državnog proračuna.

Na stranicama 265 i 266 se navodi da tijekom 2023. godine Nezavisni mehanizam nadzora postupanja policijskih službenika u području nezakonitih migracija i međunarodne zaštite (u daljnjem tekstu: NMN) nije objavio niti jedno izvješće o svom radu, iako je sukladno aktu kojim je uspostavljen predviđena obveza objave polugodišnjeg i godišnjeg izvješća na internetskoj stranici NMN-a, koja još nije uspostavljena. Vlada Republike Hrvatske ističe kako je 25. travnja 2024. web stranica Mehanizma preuzeta na korištenje od strane predstavnika Mehanizma i na istoj je objavljeno polugodišnje izvješće.

Na stranici 266 se navodi da su OCD i odvjetnici ukazivali na poteškoće s prevodenjem tijekom postupka traženja međunarodne zaštite u policijskim postajama, jer nedostaju prevoditelji za neke jezike u kojem slučaju se postupci vode na jeziku (primjerice, engleskom) koji tražitelji nedovoljno poznaju pa ne mogu svoj zahtjev za međunarodnu zaštitu jasno iskazati, te predlažu da se profesionalizira prevodenje, uvedu treninzi za prevoditelje, a po potrebi i osigura kulturna medijacija prilikom prevodenja.

Vlada Republike Hrvatske napominje kako policijski službenici prilikom postupanja prema državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave osiguravaju da isti razumiju jezik na kojem se vodi postupak. Ako državljanin treće zemlje ne razumije jezik na kojem se vodi postupak osigurava se prevodenje u postupku, koje može biti i putem telefona. Sve policijske postaje raspolažu s jedinstvenim popisom prevoditelja za strane jezike koji govore državljani trećih zemalja koji nezakonito borave. Vlada Republike Hrvatske napominje da se tijekom postupka zaprimanja namjere za međunarodnu zaštitu u policijskoj postaji ne provodi saslušanje na okolnosti razloga trženja međunarodne zaštite, jer je to dio postupka odobravanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Tijekom postupka zaprimanja namjere utvrđuju se samo načini nezakonite migracije te provodi postupak registracije namjere i izdaje potvrda o registraciji, a osoba se upućuje u prihvatilište za tražitelje međunarodne zaštite, gdje se podnosi formalni zahtjev i provodi saslušanje u postupku međunarodne zaštite. Stoga postupak prilikom izražavanja namjere u policijskoj postaji ni na koji način ne utječe na ishod postupka.

Vlada Republike Hrvatske naglašava da navod prema kojem tražitelji nisu u mogućnosti jasno iskazati svoj zahtjev za međunarodnom zaštitom nije točan. Postupak zaprimanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu se odvija sukladno odredbama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti pri čemu se strankama omogućava, uz prisustvo prevoditelja, izjašnjavanje o svim činjenicama i okolnostima koje su bitne za postupak. Isto tako, neposredno po završetku zaprimanja zahtjeva tražitelju se povratno prevodi cijeli zapisnik kojeg on na kraju i potpisuje ako je suglasan sa svime što je navedeno u njemu. Isto tako Vlada Republike Hrvatske napominje da je nedostatak prevoditelja za određene jezike konstantan izazov koji najviše ovisi o strukturi tražitelja međunarodne zaštite koji pristižu u Republiku Hrvatsku. Stoga su se u okviru projekta „Prevodenje i širenje mreže prevoditelja u postupku odobrenja međunarodne zaštite” poduzimale potrebne aktivnosti kako bi se osigurala kontinuirana dostupnost potrebnih prevoditelja, a u 2023. godini je sklopljen i ugovor s prevoditeljem za rijedak jezik - kirundi. Prilikom saslušanja uvijek se osigurava prevoditelj za jezik kojim tražitelj govori i pri tom se uvažavaju njegovi zahtjevi vezano uz prevoditelja. Ujedno se vodi računa kod ranjivih skupina o spolu osobe koja će prevoditi, ako je to moguće. Ako su žene žrtve nasilja, uvijek im se osigurava ženski prevoditelj. Tražitelji imaju mogućnost zatražiti i drugog prevoditelja ako im određeni prevoditelj ne odgovara zbog određenih opravdanih razloga. Ujedno se tijekom saslušanja tražiteljima pruža mogućnost da detaljno obrazlože razloge napuštanja zemlje podrijetla, pri čemu ih se niti u jednom trenutku ne prekida, osim ako se iznose informacije koje nisu bitne za zahtjev. Izjave tražitelja uzimaju se na zapisnik i bilježe doslovno kako su izrečene te tražitelj ima mogućnost da priloži svu

dokumentaciju kojom raspolaže kako bi potkrijepio točnost svojih navoda. Ako tražitelj ne raspolaže nikakvom dokumentacijom kojom bi dokazao svoj identitet i državljanstvo i potkrijepio svoje navode, postavljaju mu se dodatna pitanja kako bi se navedeno utvrdilo na temelju njegovih odgovora, čime se otklanja mogućnost nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja.

U odnosu na ponovljenu preporuku 130. Ministarstvu pravosuđa i uprave i Ministarstvu zdravstva, da osiguraju preduvjete za obavljanje zdravstvene djelatnosti unutar zatvorskog sustava u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Vlada Republike Hrvatske navodi da je u Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije osnovana radna skupina koja je izradila Nacrt pravilnika o normativima i standardima za pružanje zdravstvene zaštite u zatvorskom sustavu koji je dostavljen Ministarstvu zdravstva na prethodnu suglasnost. S predstavnicima Ministarstva zdravstva dogovoreno je održavanje redovnih sastanka radi donošenja predmetnog Pravilnika, ali i radi općeg unaprjeđenja zdravstvene zaštite osoba lišenih slobode u zatvorskom sustavu. Na predmetnim sastancima, uz suradnju s predstavnicima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje dogovoreno je omogućavanje spajanja na CEZIH liječnika zatvorskog sustava te je Ministarstvo zdravstva 26. ožujka 2024. dalo suglasnost Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje o mogućnosti pristupa liječnika zatvorskog sustava eKartonu u CEZIH-u te su liječnicima Odjela zdravstvene zaštite kaznenih tijela i Zatvorske bolnice u Zagrebu izdane kartice i upute za pristup. U svezi daljnjih mogućnosti pristupa CEZIH-u utvrđena je potreba pronalaženja optimalnog rješenja koje će se dogovoriti u daljnjoj suradnji predstavnika Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

U odnosu na navod iz Izvješća na stranici 274 prema kojem pučka učilišta više ne mogu provoditi programe osnovnog obrazovanja odraslih, Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost da rješenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih za provođenje osnovnog obrazovanja odraslih posjeduju sljedeće ustanove: Birotehnika centar za dopisno obrazovanje u Zagrebu; Centar za kulturu i cjeloživotno učenje Zlatna vrata u Splitu; Centar za cjeloživotno učenje i kulturu Bjelovar u Bjelovaru; Narodno učilište ustanova za centar i kulturu u Rijeci; Odgojni zavod u Turopolju u Velikoj Gorici; Pučko otvoreno učilište Ante Babić Umag - Universita popolare aperta Ante Babić Umago u Umagu; Pučko otvoreno učilište Brod u Slavonskom Brodu; Pučko otvoreno učilište Čakovec u Čakovcu; Pučko otvoreno učilište Kutina u Kutini; Pučko otvoreno učilište Libar u Slavonskom Brodu; Pučko otvoreno učilište Omega u Virovitici; Pučko otvoreno učilište Pouka u Karlovcu; Pučko otvoreno učilište Pula u Puli; Pučko otvoreno učilište Šibenik u Šibeniku; Pučko otvoreno učilište Zagreb u Zagrebu; Srednja strukovna škola Kotva u Sisku; Učilište Otok - ustanova za obrazovanje odraslih u Otoku; Učilište Studium - ustanova za obrazovanje odraslih u Vukovaru; Pučko otvoreno učilište Poetika u Osijeku; Pučko otvoreno učilište Auto moto centar u Novoj Gradišci; Pučko otvoreno učilište Obrisi u Požegi; Pučko otvoreno učilište Marinković u Garešnici; Pučko otvoreno učilište Koprivnica u Koprivnici; Odgojni dom Ivanec u Ivancu; Pučko otvoreno učilište Krapina u Krapini i Pučko otvoreno učilište Knin u Kninu. Provedba osnovnog obrazovanja odraslih je isključivo u organizaciji ustanove za obrazovanje odraslih koja istu organizira sukladno prijavljenom interesu odraslih polaznika i mogućnostima ustanove te o tome samostalno odlučuje.

Na preporuku 131. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da sva vozila za prijevoz zatvorenika budu opremljena sigurnosnim pojasevima u skladu s važećim propisima i međunarodnim standardima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je navedena preporuka da se specijalna vozila za prijevoz osoba lišenih slobode opreme sigurnosnim pojasevima aktualna.

Uprava za zatvorski sustav i probaciju 2023. godine pokrenula je postupak javne nabave i nabavila 20 specijalnih vozila za prijevoz osoba kojima je oduzeta sloboda, u kojima je predviđena ugradnja sigurnosnih pojaseva u cilju podizanja sigurnosti osoba lišenih slobode prilikom transporta. Vlada Republike Hrvatske skreće pažnju kako se u svim daljnjim nabavama planira ugradnja sigurnosnih pojaseva u specijalna vozila za prijevoz osoba lišenih slobode.

U odnosu na preporuku 132. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da osigura sredstva za adaptaciju postojećih i izgradnju novih kaznenih tijela, kako bi uvjeti smještaja bili u skladu sa zakonskim i međunarodnim standardima, Vlada Republike Hrvatske ističe da su za zatvorski sustav Republike Hrvatske posljednje tri godine bile izrazito izazovne zbog pandemije bolesti COVID-19, posljedica razornog potresa koji je pogodio područje Sisačko-moslavačke županije u prosincu 2020. godine zbog kojeg je došlo do potpune evakuacije zatvorenika (i službenika) iz Zatvora u Sisku (u Zatvor u Zagrebu i Kaznionicu u Lipovici-Popovači) te izmiještanja zatvorenika iz jednog objekta Kaznionice u Glini, koji se naknadno morao srušiti, a objekt Zatvora u Sisku zatvoriti. Posljedica je bilo i od elementarnih nepogoda (tuča na području Požeško-slavonske županije 25. lipnja 2021.) koja je uzrokovala značajnu štetu na zgradama Zatvora u Požegi i na zgradama Kaznionice i Odgojnog zavoda u Požegi. Unatoč navedenom provode se sljedeće kratkoročne i dugoročne intervencije te ostale aktivnosti.

Vezano za kratkoročne intervencije, kontinuirano se ulaže u povećanje kapaciteta: završeni su radovi u Kaznionicama u Požegi i Lipovici-Popovači, s novim kapacitetom za smještaj 234 osobe lišene slobode. Provode se mjere energetske učinkovitosti i udovoljava standardima o racionalnoj upotrebi energije i toplinskoj zaštiti energetskom obnovom sedam zgrada Kaznionice u Požegi i Kaznionice u Lipovici-Popovači za što je izdvojeno 3.392.541,99 eura. Radi usklađenja s međunarodnim standardima ugovoreni su i izvršeni radovi unutarnjeg uređenja (adaptacije) zgrade ženskog zatvorenog odjela Kaznionice u Požegi.

U širem smislu, kontinuirano se poduzima niz aktivnosti radi otklanjanja problema prenapučenosti zatvorenih uvjeta smještaja osoba lišenih slobode i općenito radi poboljšavanja uvjeta smještajnih kapaciteta ali i ostalih uvjeta izvršavanja kazne zatvora i istražnog zatvora. Navedenim se izazovima prvenstveno odgovara planiranim građevinskim adaptacijama u svrhu povećanja kapaciteta u pojedinim kaznenim tijelima.

Za povećanje kapaciteta zatvorskog sustava od iznimnog su značaja i završeni radovi u Kaznionicama u Požegi i Lipovici-Popovači te su 2022. i početkom 2023. godine otvoreni novi kapaciteti za smještaj 234 osobe lišene slobode. Završeni su radovi na energetskoj obnovi u Zatvoru u Karlovcu, energetskoj obnovi Kaznionice u Požegi (četiri zgrade) i energetskoj obnovi tri zgrade u Kaznionici u Lipovici-Popovači.

Također, izrađena je analiza tržišta i razvijeni su detaljni planovi za tzv. standardizirane modularne nadogradnje uz postojeća kaznena tijela, namijenjene smještaju zatvorenika/osoba lišenih slobode. Ova rješenja su usklađena s člankom 81. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, br. 14/21. i 155/23.) koji regulira smještaj osoba lišenih slobode/zatvorenika, zahtijevajući da smještaj zadovoljava određene zdravstvene, higijenske, prostorne i klimatske standarde, osiguravajući čiste, suhe i prostrane uvjete za boravak.

Vezano za dugoročne intervencije, započeta je priprema dokumentacije za obnovu potresom oštećenih objekata, kao i planovi za adaptaciju i izgradnju novih zatvorskih objekata koji pokazuju strateški pristup i dugoročnu viziju unaprjeđenja zatvorskog sustava. Dodatno se razmatraju mogućnosti financiranja i izgradnje novih kaznenih tijela većih kapaciteta u Ličko-senjskoj županiji kao i Kaznionice i zatvora u Osijeku te Kaznionice i zatvora u Sisku. Isto tako razmatraju se mogućnosti adaptacija Zatvora u Zagrebu, odnosno Centra za dijagnostiku u Zagrebu. Vlada Republike Hrvatske smatra bitnim istaknuti kako će sva nova infrastrukturna ulaganja biti usklađena s Europskim zatvorskim pravilima i drugim međunarodnim standardima za smještaj osoba lišenih slobode. Ovaj integrirani pristup postavlja temelje za moderan i učinkovit zatvorski sustav Republike Hrvatske. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da su sve aktivnosti Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije usmjerene na poboljšanje i obnovu zatvorske infrastrukture (neovisno o specifičnom tehničkom rješenju izvedbe; klasična ili modularna gradnja), osim utilitarnog zahtjeva za povećanjem kapaciteta zatvorskog sustava, vođene i sljedećim internim intervencijskim principima čiji potencijal planiramo ostvariti kroz izgradnju nove zatvorske infrastrukture (u cilju ostvarivanja glavne svrhe izdržavanja kazne zatvora propisne člankom 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora na način da se stvori okruženje koje potiče životni stil koji više nalikuje životu na slobodi i u zajednici radi održavanja osjećaja normalnosti u svakodnevnom životu i rutini unutar kaznenog tijela i unaprjeđujući mentalno zdravlje osoba lišenih slobode i zaposlenika; da se koriste boje i dizajn u svrhu prevencije trauma i resocijalizacije te da se uključe prirodni elementi u dizajn kaznenih tijela, kao što su prirodno svjetlo, biljke, vegetacija i prirodni materijali u završnim obradama s ciljem stvaranja prostora prilagođenog humanijem načinu života.

Vezano za ostale aktivnosti kojima se pridonosi smanjenju problema prenapučenosti, u cilju rasterećenja kapaciteta zatvorskog sustava uveden je elektronički nadzor za uvjetni otpust koji je započeo funkcionirati u praksi donošenjem Pravilnika o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor („Narodne novine“, broj 78/22.). Također, donesen je i Pravilnik o načinu izvršavanja istražnog zatvora u domu („Narodne novine“, broj 5/24.) uz primjenu elektroničkog nadzora što će dodatno rasteretiti kapacitete vezane uz istražni zatvor.

Nadalje, u svrhu dodatnog rasterećenja smještajnih kapaciteta u zatvorenim uvjetima, u kolovozu 2023. donesena su nova Okvirna mjerila za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izvršavanje kazne zatvora (u daljnjem tekstu: Okvirna mjerila). Okvirnim mjerilima propisani su kriteriji i mjerila temeljem kojih se zatvorenike iz Centra za dijagnostiku u Zagrebu upućuje na izdržavanje kazne u kaznionicu ili zatvor, odnosno temeljem kojih se zatvorenike premješta tijekom izdržavanja kazne iz jednog kaznenog tijela u drugo. Zaključno, Vlada Republike Hrvatske potvrđuje da Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije aktivno poduzima sve aktivnosti radi poboljšanja uvjeta smještaja svih kategorija osoba lišenih slobode te se dodatnim naporima u pogledu dogradnje, ali i istodobnim aktivnostima na uvođenju elektroničkog nadzora kao i proaktivnim pristupom vezanim uz donošenje novih Okvirnih mjerila očekuje postizanje sinergijskog učinka u rješavanju trenutnog problema prenapučenosti.

U odnosu na ponovljenu preporuku 133. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da poveća broj zaposlenih službenika u kaznenim tijelima, posebice u odjelima osiguranja, tretmana i zdravstvene zaštite zatvorenika, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo tijekom 2023. godine dalo odobrenje za zapošljavanje 102 službenika u 25 tijela u zatvorskom sustavu te je raspisalo 2 javna natječaja za prijam ukupno 133 službenika pravosudne policije u svojstvu vježbenika. Budući da se preporuka odnosi na povećanje broja zaposlenih posebice

u odjelima osiguranja, tretmana i zdravstvene zaštite, napominjemo kako je od gore navedenih podataka od ukupno 133 službenika pravosudne policije u svojstvu vježbenika za koje je raspisan javni natječaj, primljeno njih 82. Za preostali broj izvršitelja javni natječaj je obustavljen, najčešće jer se nije prijavio dovoljan broj kandidata. Nadalje, od ukupno danih odobrenja za zapošljavanje 102 službenika, dano je odobrenje za zapošljavanje 11 službenika u Odjelima zdravstvene zaštite zatvorenika te 11 službenika u Odjelima tretmana u kaznenim tijelima. Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije i nadalje sukladno Odluci o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te uredima i drugim stručnim službama Vlade Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 35/22.) daje odobrenja za zapošljavanje novih službenika za svaki prestanak državne službe tijekom godine te za nova zapošljavanja za koja sukladno predmetnoj Odluci postoji opravdan i obrazložen razlog i osigurana financijska sredstva.

Također, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je službenicima zdravstvenih struka u razdoblju od 2022. godine do danas dva puta došlo do povećanja plaća. Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi, od 31. siječnja 2022. („Narodne novine“, broj 13/22.) povećan je koeficijent složenosti poslova za radna mjesta: voditelj odjela zdravstvene zaštite u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, voditelj odjela zdravstvene zaštite u kaznenim tijelima, doktor medicine specijalist, doktor medicine, doktor dentalne medicine specijalist, doktor dentalne medicine, viša medicinska sestra/tehničar i medicinska sestra/tehničar.

Nadalje, u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. prema modelu jednaka plaća za jednaki rad donesen je Zakon o plaćama u državnoj službi i javnim službama („Narodne novine“, broj 155/23.) kojim su povećani koeficijenti složenosti poslova za radna mjesta službenika posebice u odjelima osiguranja, tretmana i zdravstvene zaštite zatvorenika. Nastavno na navedeno, ističemo kako se povećanjem plaća uz uvođenje promicanja u plaći kroz platne razrede nastoji stvoriti motivirajuće radno okruženje kako bi se utjecalo na zapošljavanje mladih i privlačenje stručnih kadrova.

Vezano uz preporuku 140. Ministarstvu zdravstva da educira medicinsko osoblje o primjeni mjera prisile uzimajući u obzir njihovu nužnost i proporcionalnost dok traje neposredna opasnost za pacijenta ili osoblje, Vlada Republike Hrvatske izvještava da Ministarstvo zdravstva na godišnjoj razini prikuplja podatke od bolničkih zdravstvenih ustanova vezano uz edukaciju zdravstvenih radnika u svrhu ranog prepoznavanja eskalacije ponašanja pacijenata, odnosno izvršavanje članka 19. Pravilnika o vrstama i načinu primjene mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama („Narodne novine“, broj 16/15.). Isti propisuje da ustanova kontinuirano educira zdravstvene radnike u svrhu ranog prepoznavanja eskalacije ponašanja pacijenta i stjecanja vještina brzog postupanja u slučaju incidenta. Dopisom Ministarstva zdravstva od 28. veljače 2023. resorno ministarstvo preporučilo je zdravstvenim ustanovama koje imaju ugovorene postelje za djelatnost psihijatrije da najmanje jednom godišnje održe dvije vrste edukacije: 1) prevencija mjera prisile u psihijatriji - komunikacija i deeskalacijske tehnike i 2) primjena mjera prisile kod osobe s težim duševnim smetnjama - zakonska regulativa i tehnike primjene mjera prisile.

Sve zdravstvene ustanove održale su najmanje jednu edukaciju. Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača održala je 14. lipnja 2023. edukaciju za zdravstvene radnike "Mjere prisile u psihijatrijskoj teoriji i praksi", a Klinika za psihijatriju

Vrapče 28. lipnja 2023. edukaciju „Prevencija mjera prisile u psihijatrijskim institucijama“ na kojima je ukupno bilo oko 200 zdravstvenih radnika.

Pučka pravobraniteljica nije izdala preporuke, no u sklopu analize i ocjene stanja zaštite ljudskih prava i jednakosti u okviru zdravstvene zaštite referirala se na nekolicinu zaprimljenih pritužbi koje ukazuju na restriktivne uvjete za dobrovoljno darivanje krvi u Republici Hrvatskoj kod stranih državljana i muškaraca koji imaju spolne odnose s muškarcima. U postupku je pripreme Nacrt pravilnika o posebnim tehničkim zahtjevima za krv i krvne pripravke, a na sadržaju novoga Pravilnika radi posebno formirana radna skupina koju čine stručnjaci transfuziolozi iz hrvatskih banaka krvi i tkiva. Također, vezano za sadržaj istoga, donošenje odluka o privremenom i trajnom odbijanju darivatelja krvi u Republici Hrvatskoj temelji se na mišljenju stručnjaka u području sigurnosti krvi i krvnih pripravaka. Mišljenje struke usmjereno je na procjenu rizika za prijenos krvlju prenosivih zaraznih bolesti te ima uporište u službenim i provjerenim epidemiološkim podacima koji su javno dostupni na internetskoj stranici Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC). Cilj ovakvog postupanja je prepoznavanje rizika za prijenos krvlju prenosivih zaraznih bolesti na primatelja krvi i pokušaj redukcije istih kako bi se omogućila sigurnost transfuzijskog liječenja.

Vezano za navod na stranici 19 Izvješća o međusobnoj neusklađenosti zakonskih odredbi iz područja zdravstva i obrazovanja, napominjemo da je člankom 8. Zakona o sestrinstvu („Narodne novine“, br. 121/03., 117/08. i 57/11.) propisano da se viša razina obrazovanja medicinskih sestara stječe završetkom preddiplomskog stručnog ili sveučilišnog studija sestrinstva za medicinske sestre i/ili diplomskog sveučilišnog studija sestrinstva.

U odnosu na ponovljenu preporuku 134. Ministarstvu pravosuđa i uprave da pripremi prijedlog izmjena Glave XIX. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u planu zakonodavnih aktivnosti za 2025. godinu u četvrtom tromjesečju 2025. predviđeno zajedničko upućivanje u zakonsku proceduru dva zakona: Zakona o pravosudnoj policiji i ovlaštenim službenim osobama zatvorskog sustava te Zakona o izvršavanju kazne zatvora. U Radnu skupinu za izradu Zakona o izvršavanju kazne zatvora uključit će se i predstavnike ureda Pučke pravobraniteljice te će se u zajedničkoj suradnji pripremiti prijedlog izmjena Glave XIX. Zakona.

U odnosu na ponovljenu preporuku 146. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Vlada Republike Hrvatske izvještava da je završio proces detaljne pravne analize Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima. Nakon što nadležna tijela državne uprave dostave svoja stajališta, temeljem istih će se donijeti konačna odluka o eventualnom potpisivanju i/ili ratifikaciji Fakultativnog protokola. Vlada Republike Hrvatske napominje da je u tijeku postupak podnošenja i obrane Drugog periodičkog izvješća o primjeni Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, a uz koji je vezan navedeni Fakultativni protokol.

Vezano za ponovljenu preporuku 147. Vladi Republike Hrvatske da ratificira Europsku socijalnu povelju (Revidiranu), Vlada Republike Hrvatske naglašava da primjena revidirane Europske socijalne povelje zahtijeva izmjenu odnosno dopunu zakonodavstva Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske ističe da je započela s pripremnim radnjama vezanim uz ratifikaciju Revidirane Europske socijalne povelje u okviru međuresornih konzultacija i konzultacija sa socijalnim partnerima, a vodeći računa o stanju zakonodavstva i

učincima njegove primjene u praksi. O navedenom je i službeno obaviješteno Vijeće Europe dopisom ministra rada krajem rujna 2023.

Vlada Republike Hrvatske primjećuje kako podaci iskazani na stranici 325, u dijelu pod naslovom Proračun Ureda pučkog pravobranitelja ne odgovaraju podacima iz sustava državne riznice te nisu istovjetni iskazanim podacima u Godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu koji je Ured pučkog pravobranitelja dopisom od 29. ožujka 2024., KLASA: 400-05/24-01/0006, URBROJ: 506-02, dostavio Hrvatskome saboru. Navodi se kako je proračun za 2023. godinu iznosio 2.293.432,00 eura, a izvršen u iznosu od 2.288.806,68 eura dok je prema podacima iz sustava državne riznice u 2023. godini tekući plan koji uključuje posljednje izmjene i dopune financijskog plana s uključenim naknadno izvršenim preraspodjelama u izvještajnom razdoblju Ureda pučkog pravobranitelja iznosio 2.373.432,00 eura, a izvršen u iznosu od 2.315.236,63 eura. Vlada Republike Hrvatske je utvrdila kako u podatke nije uključen izvor financiranja 51 Pomoći EU te posljedično svi podaci postotno iskazani ne odgovaraju podacima iz sustava državne riznice. U vezi dostavljene Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu i pripadajućeg Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je člankom 35. stavkom 3. Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, br. 111/18. i 83/23.) propisano da čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskome saboru dostavljaju Izjavu i druge akte iz članka 34. stavka 4. navedenoga Zakona za prethodnu godinu, radi provjere njihova sadržaja.

Pučka pravobraniteljica je postupila sukladno obvezi koju ima temeljem Zakona o fiskalnoj odgovornosti i Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila („Narodne novine“, broj 95/19.) te je uz Izvješće za 2023. godinu dostavila i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu, odnosno popunjen Upitnik o fiskalnoj odgovornosti temeljem kojeg je dostavila obrazac Izjave - prilog 1a. Pravobraniteljica nije u obvezi sastaviti Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2023. godini jer nije obvezna imati ustrojenu unutarnju reviziju. Vlada napominje kako Ministarstvo financija prethodno navedeno mišljenje u vezi Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu i pripadajućeg Upitnika o fiskalnoj odgovornosti daje isključivo temeljem dostavljene dokumentacije uz Izvješće o radu pučke pravobraniteljice dok provjeru sadržaja provodi mjerodavno tijelo kako je prethodno navedeno. Nadalje, u članku 86. stavku 6. Zakona o proračunu („Narodne novine“, broj 144/21.) propisano je kako je godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana dio godišnjeg izvješća o radu proračunskih korisnika koji su na temelju posebnih zakona dužni podnijeti takvo izvješće Vladi odnosno Saboru.

Uvidom u dostavljeno Izvješće vidljivo je kako isti sadrži Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu, međutim isti nije u potpunosti izrađen u skladu s Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana („Narodne novine“, broj 85/23.). Godišnji izvještaj u Izvještaju o prihodima i rashodima prema ekonomskoj klasifikaciji ne sadrži prihode po ekonomskoj klasifikaciji. U Godišnjem izvještaju, u Izvještaju po programskoj klasifikaciji nisu iskazani izvori financiranja zbrojno na razini proračunskog korisnika na kojem se financijski plan planira odnosno izvršava kako propisuje članak 41. stavak 2. navedenog Pravilnika. Godišnji izvještaj ne sadrži sve Posebne izvještaje propisane člankom 46. stavkom 2. Pravilnika. Zaključno, u Godišnjem izvještaju u dijelu Sažetak Računa financiranja, nije iskazan prijenos sredstava u sljedeće razdoblje iako je isti obrazložen u Obrazloženju općeg dijela godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu te je pogrešno navedeno razdoblje izvještavanja 1. - 6. 2022. i 1. - 6. 2023.

Za svoje predstavnike koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, ministricu zdravstva dr. sc. Irenu Hrštić, dr. med., ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića, ministricu kulture i medija dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek, ministricu zaštite okoliša i zelene tranzicije mr. sc. Mariju Vučković, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra mora, prometa i infrastrukture Olega Butkovića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branka Bačića, ministra znanosti, obrazovanja i mladih dr. sc. Radovana Fuchsa, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra financija dr. sc. Marka Primorca i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Fadilu Bahović, Sanjina Rukavinu, dr. sc. Irenu Petrijevcin, Tomislava Bilandžića, Nevenku Lastrić-Đurić, Tomislava Dulibića, dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med., Ivana Vidiša, Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić, Marinka Lukendu, Krešimira Partla, Draženu Vrselju, Mladena Pavića, Anju Bagarić, mr. sc. Tanju Radić Lakoš, mr. sc. Željka Vukovića, Darka Nekića, Tomislava Mihotića, Dunju Magaš, Sanju Bošnjak, Tončija Glavinića, Stipu Mamića, dr. sc. Ivu Ivanković, Zrinku Mužinić Bikić, dr. sc. Nikolu Mrvca, Stipu Župana, dr. sc. Terezu Rogić Lugarić, dr. sc. Davora Zoričića i glavnu državnu rizničarku Danijelu Stepić.

 PREDSJEDNIK

 mr. sc. Andrej Plenković